

dövastidning^{1:2023}

TIDSKRIFT GRUNDAD 1891 · SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND



Porträtt av Gabriella
Della Morte Pålstam

Reportage: **Möt tre
döva familjehem**

Aktuellt: Framtiden
för dövföreningarna



Döv — menar vi samma sak?

Det är intressant hur ordet och begreppet döv kan förknippas med så olika saker, stundtals kännetecken från två helt olika världar. I en värld förknippas en döv med öron och tal som inte fungerar, en lågt gående decibelkurva på ett audiogram, en diagnos som leder till att hen inte fungerar fullt ut i samhället och behöver "fixas". I samhället, där majoriteten är hörande, finns det en dominerande föreställning om att döv är helt synonymt med avsaknad av hörsel. Med det följer fördomar som vi dagligen möter och bland dem finns också "döva kan inte, omöjligt då hen är döv, döva kan inte tänka eller köra bil" eller helt krasst att en döv är en lägre stående varelse. Alltså att vi döva är underlägsna eller mindre värda. Nu kanske du sitter och känner ett obehag inför vad den här ledarspalten ska handla om? Men det jag nämnt här är fördomar döva möter, en del av oss varje dag och någon annan kanske lyckligvis bara någon gång under livets gång.

Vad finns då i den andra världen? I den värld där teckenspråk tillåts och flödar obehindrat uppkommer förutsättningar att skapa sina egna erfarenheter. Erfarenheter kommer självklart från vars och ens egna upplevelser och bakgrunder. Alla döva människor är unika men ofta delar vi samma kunskap om hur det upplevs att stöta på hinder eller att bli utanför. Också vad som utgör framgångar och bidrar till att allt fungerar perfekt. Det kan också betraktas som ett bevis på att det inte är "oförmågan" att höra eller använda hörsel som skapar denna unika gemenskap – utan det är teckenspråket.

Det är så samhället ska betrakta oss. Detta diskuterades också under föreningsforum där vi tillsammans med våra lokala föreningar och distriktsorganisationer skissade framtidsplaner för vårt gemensamma arbete. Läs mer om det på sid. 8 och 28. Oavsett vad framtiden har i åtanke för oss är det vi, tillsammans med våra medlemmar, som är SDR. Det är en tillhörighet som vi är och ska vara stolta över. Sist men inte minst – varmt välkommen till SDR år 2023 och Dövas Tidning i en ny utformning!

Åsa Henningsson
Förbundsordförande SDR

Innehåll

Dövas Tidning i ny form	4
Tolkbokningar förändras	5
I korthet	6
Dövföreningarnas framtid	8
Hallå där med Johan & Maria	10
Katalanskt teckenspråk	12
Teckenspråkiga IG-konton	14
Teckenspråkiga familjehem	16
Hemma hos Drivstedts	20
Porträtt: Gabriella	22
Teckenvariation i STS	26
Förbundsnytt	28
Seniornytt	31
Ung & döv	32
Krönika: Theresa Rönnholm	34

NR 1:2023



SDR/DÖVAS TIDNING
Rissneleden 138, 7 tr.
174 57 Sundbyberg

SDR Förbundsordförande
asa.henningsson@sdr.org
073-508 69 30 (sms)

Kommunikatör
jenny.ek@sdr.org
076-315 06 55 (sms)

Bli medlem
medlem@sdr.org

Stöd oss: insamling.sdr.org
givarservice@sdr.org

Webbshop: handla.sdr.org

Västanviks folkhögskola
info@vastanviksfhs.se
vastanviksfhs.se

DÖVAS TIDNING

Redaktör och ansvarig utgivare
Niclas Martinsson
niclas.martinsson@dovastidning.se

Reporter
Olivia Renner Balkstam
olivia.r.balkstam@dovastidning.se

Form: Formligen.se
Layout: Linda Stål och Olivia R. Balkstam
Korrektur: Helena Fremnell
Omslagsfoto: Olivia R. Balkstam

PRENUMERATION

5 nummer per år 325 kr
mejla: medlem@sdr.org

Utebliven tidning
medlem@sdr.org

ANNONSER
annons@dovastidning.se

Upplaga: 2800 ex
Tryck: Risbergs, feb. 2023
ISSN 1402-1978

Dövas Tidning är en Svanenmärkt tryckprodukt.

Utgivningsplan 2023

Nr 1: 23 februari
Nr 2: 4 maj
Nr 3: 22 juni
Nr 4: 21 september
Nr 5: 30 november

dovastidning.se



DÖVAS DAG

2023

ALLA ÄR LIKA VÄRDA

MALMÖ LIVE
15 - 17 SEPTEMBER

www.dd2023.se
facebook.com/dd2023

MER INFORMATION KOMMER UT I MARS



Välkommen till nya Dövas Tidning

Du håller i premiärnumret av nya och omgjorda Dövas Tidning. Efter tio år är det dags att ge tidningen en ny form. Här berättar vi kort om bakgrunden och hur vi har förnyat tidningen.

Precis som andra tidskrifter behöver Dövas Tidning (DT) förnyas då och då. Den förra layouten för papperstidningen hade tio år på nacken. Omgjorda **dovastidning.se** lanserades i februari 2021. Nu är det dags att ge papperstidningen en uppdaterad form. Vi har dessutom fått synpunkter på att det inte är tillräckligt tydligt vem som äger och utger DT och att Sveriges Dövas Riksförbund (SDR) inte syns tillräckligt mycket i tidningen. Det har också funnits önskemål om att SDR ska få utökad utrymme i tidningen. Vi har tagit till oss dessa synpunkter och önskemål. Några förändringar och nyheter i korthet:

Tydligare avsändare

En av de största förändringarna är att det nu är tydligare vem som äger och utger

DT. På förstasidan finns förbundsnamnet Sveriges Dövas Riksförbund med. Och på sidan 2 har vi en fast ledarspalt och SDR:s logga. Det är en gammal ordning som vi tagit tillbaka (senast 2011). Vi vill med stolthet lyfta fram vår ledarspalt. Den brukar dessutom finnas i framvagnen om vi ser hur andra tidningar gör. Teckenspråksversionen av ledarspalten ska från och med nu publiceras på **dovastidning.se**.

Mer variation

Tidigare hade vi oftast bara två spalter på varje sida, något som var alltför statiskt. Nu kan vi välja mellan att ha två och tre spalter på respektive sida. Tidningen har också blivit lite luftigare och tätare. Vi hoppas att tidningen ska kännas mer lättläst.

Inslag av teckenspråk

Vi vill att det ska märkas mer att DT är en tidning för teckenspråkiga döva och andra intresserade. Därför kommer vi i varje nummer av papperstidningen att ha minst en anfang hämtad ur det svenska handalfabetet och kunna se vad krönikören har för personteknisk (illustrerad signatur).

SDR får utökad utrymme

Tidigare hade SDR bara två fasta Förbundsnytt-sidor. Innehållet var ofta texttyngt eftersom det fanns mycket SDR ville kommunicera. Nu har vi ökat antalet Förbundsnytt-sidor till tre, utöver förbundsordförandes Åsa Henningsson ledarspalt på sidan 2.

Exempelvis kommer SDR att kunna ha en större informationsnyhet med bild, diverse notiser och information från aktuella projekt. Övriga styrelsemedlemmar ska dela med sig av sina tankar på ett kortfattat och rakt sätt under vinjetten "Namn NN tycker...". Teckenspråksversionen av "Namn NN tycker" finns på **dovastidning.se**.

Vi vill veta vad du tycker

Vad tycker du om den nya formen? Välkommen att mejla dina åsikter till **redaktionen@dovastidning.se**. Du kan också skicka en video på svenskt teckenspråk via Dövas Tidnings Messenger eller Tipsa oss-sidan på **dovastidning.se**.

Tidningen blir aldrig färdig utan vi fortsätter att finjustera och utveckla den.

Tack för att du läser Dövas Tidning!

DT-redaktionen

När säkerhet och tillgänglighet ställs mot varandra

För många har det varit självklart att slänga iväg ett sms eller e-post till tolkcentralen vid tolkbokningar. Med hänvisning till GDPR har ett flertal tolkcentraler nu valt att ta bort sms och e-post som kontaktvägar. Vad innebär det när det blir mer omständligt att boka tolk?

Kave Noori, tidigare intressepolitisk sekreterare hos Sveriges Dövas Riksförbund med GDPR som ett av flera fokusområden, svarar på tre frågor.

Allt fler tolkcentraler väljer nu bort e-post och sms som kontaktvägar med hänvisning till GDPR. Men vi väljer ju själva att kontakta dem på det viset, hur kan det strida mot GDPR?

– Tolkcentralen har som offentlig verksamhet en skyldighet att vara lättillgänglig och skydda personuppgifter i enlighet med GDPR, berättar Kave Noori. Som tolkanvändare har du friheten att bestämma vilken information du vill dela med Tolkcentralen som myndighet. Men myndigheten bestämmer vilka system de ska använda. SMS och e-postmeddelanden omfattas av bestämmelsen om cybersäkerhet i GDPR (artikel 32). Detta är en obligatorisk bestämmelse som individen inte kan lämna sitt samtycke kring.

– En patient kan samtycka till vad sjukhuset får skriva om ens personliga situation i journalen, men patienten kan inte samtycka till att sjukhuset sparar uppgifterna i ett billigt datorsystem med låg säkerhet. Det är alltid verksamheten som måste garantera säkerheten i systemen man använder. En tolkanvändare kan därför inte heller samtycka till att tolkcentralen använder ett IT-system med lägre säkerhet.

– Detta innebär dock inte att tolkanvändare ska acceptera att det är svårt att komma i kontakt med TC. Som offentlig institution måste de trots allt uppfylla sin skyldighet att vara lättillgängliga och samtidigt skydda uppgifter. Om tolkanvändare tycker att de säkra kontaktvägar tolkcentraler erbjuder gör det svårt att kontakta TC så borde man ha all rätt att klaga på det. IT-säkerheten får inte bli en ursäkt.

– Man måste också tänka på att det finns ett digitalt

utanförskap där många känner sig osäkra på hur man hanterar teknik. Det tycker jag också är något som man inte kan ignorera. För det finns också tvingande regler om webbtillgänglighet. Det går exempelvis också att klaga på otillgänglig digital service.

En del tolkcentraler avvecklar möjligheten att välja att kontakta dem via sms- och e-post, medan andra inte gör det. Varför ser det olika ut beroende på var man bor?

– Enligt GDPR måste varje organisation göra sin egen juridiska och tekniska bedömning av riskerna med deras hantering av personuppgifter och kan inte rakt av kopiera en annan organisations slutsatser. Region Jämtland kan inte hänvisa till vad Region Skåne har kommit fram till. En specifik bedömning måste göras för den egna verksamheten. Detta förklarar sålunda varför det är möjligt för olika regioner att komma fram till olika slutsatser.

– Man skulle dock behöva kontakta juristerna i respektive region för att förstå vad de baserar sina beslut på. Även om du som medborgare inte kan påverka vilka system de använder bör du ändå ha rätt att få en allmän förklaring om hur de kommit fram till att e-post är säkert eller inte säkert att använda i deras fall.

Finns det fler förändringar som vi kan komma att räkna med framöver med hänvisning till GDPR?

– Ja, det finns det men det är svårt för mig som inte dagligen jobbar på en region att med säkerhet på förhand peka ut exakt vad det skulle vara för åtgärder. Bestämmelserna om IT-säkerhet i GDPR är flexibla och anpassar sig hela tiden till utvecklingen. GDPR är generell lag som gäller för allt från kebabrestauranger, korvkioskar, bandyforeningar, myndigheter, sjukhus till kärnkraftverk. Min poäng är att även om jag förstår att många döva känner att det finns få alternativ till e-post så skulle det vara mycket svårt att ändra på detta, bara för döva. Det skulle krävas specialregler på EU-nivå för tolkcentraler i Sverige. Då kan man lika gärna lägga den energin på att bygga ett nytt och säkrare system på svenska tolkcentraler som är tillgängligt.

Text: Olivia Renner Balkstam

FAKTA

REGION BLEKINGE

SMS ✓ E-post ✓

REGION DALARNA

SMS ✓ E-post ✓

REGION GÄVLEBORG

SMS ✓ E-post ✓

REGION JÄMTLAND

HÄRJEDALEN
SMS ✗ E-post ✓

JÖNKÖPINGS LÄN
SMS ✗ E-post ✗

REGION KALMAR LÄN

SMS ✓ E-post ✓

REGION KRONOBERG

SMS ✓ E-post ✓

REGION NORRBOTTEN

SMS ✓ E-post ✓

REGION GOTLAND

SMS ✓ E-post ✓

REGION HALLAND

SMS ✓ E-post ✓

REGION SKÅNE

SMS ✗ E-post ✗

REGION STOCKHOLM

SMS ✗ E-post ✗

REGION SÖRMLAND

SMS ✓ E-post ✓

REGION UPPSALA

SMS ✓ E-post ✓

REGION VÄRMLAND

SMS ✓ E-post ✓

REGION VÄSTERBOTTEN

SMS ✓ E-post ✓

REGION

VÄSTERNORRLAND
SMS ✓ E-post ✓

REGION VÄSTMANLAND

SMS ✓ E-post ✓

VÄSTRA GÖTALANDS-

REGIONEN
SMS ✗ E-post ✗

REGION ÖREBRO LÄN

SMS ✗ E-post ✓

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

SMS ✗ E-post ✓

Region Stockholm: SMS och e-post slopas 1 mars.

Region Östergötland: E-post kommer att fasas ut under 2023.

3554

Så många medlemmar hade Sveriges Dövas Riksförbund vid årsskiftet 2022/2023. Motsvarande siffra för årsskiftet 2018/2019 var 4091 medlemmar.

■ 3 NYA VIGSELFÖRRÄTTARE

Den som vill ha en döv och teckenspråkig borgerlig vigselförrättare har numera tre nya alternativ att välja mellan. Politikerna Alexandra Royal (C) från Örebro, Theresa Rönholm (V) från Storuman och Emelie Frost (C) från Älvängen har tilldelats varsitt förordnande från Länsstyrelsen och har numera möjlighet att viga par.

■ NYTT PROGRAM PÅ SVT

SVT har beslutat om ett nytt programformat på svenskt teckenspråk. Under hösten 2023 kommer SVT:s Nyhetstecken att producera och sända nio stycken 15 minuter långa fördjupande magasinprogram på svenskt teckenspråk. Programmen ska ta upp aktuella frågor som är relevanta för döva. Det kan till exempel vara frågor som rör skola, idrott eller tolkning, där man väljer en fråga att fördjupa sig i. Programmen ska även ha studiegäster.

■ TUFF SES ÖVER

Teckenspråksutbildningen för föräldrar i Sverige ska ses över, rapporterar Sveriges Radio. Föräldrar till döva och hörselskadade barn har i nuläget endast rätt till 240 timmar, vilket Specialpedagogiska skolmyndigheten anser är för lite. Regeringen har meddelat genom utbildningsminister Mats Persson att systemet ska ses över. "Vi kommer göra det som krävs för att alla barn och föräldrar ska få det stödet de behöver", säger Mats Persson till Sveriges Radio.

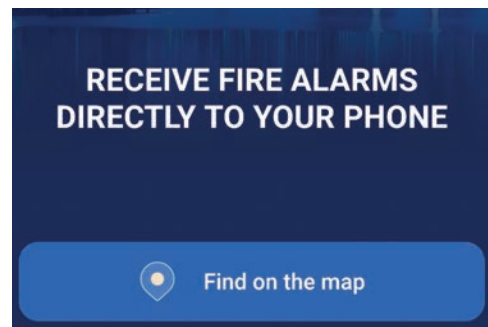


Foto: VEA Fire Safety

■ NY APP SKA ÖKA SÄKERHETEN FÖR DÖVA

Rescue Team Scandinavia ska utveckla appen VEA Fire Safety i Sverige. Den fungerar som så att när en döv kommer till ett hotell eller en statlig byggnad kan denne scanna av en QR-kod och blir således uppkopplad till anläggningens brandlarm. Även smartklockor kopplade till mobilen kan larma. Verksamheter som är anslutna till systemet kan skicka ut egna nödmeddelanden till alla som befinner sig hos dem och har appen. Steel Hotel i Smedjebacken i Dalarna är först ut i Sverige att koppla upp sig, och målet är att knyta till sig fler verksamheter. Appen kommer från Norge, där det finns cirka 60 anslutna verksamheter.



Foto: Shutterstock

■ KORTTIDSBOENDE FÖR DÖVA I GÖTEBORG

En döv pensionär i Göteborg bröt foten och behövde få rehabilitering. Det ledde till att man tog fram en korttidsplats på äldreboendet Åkerhus.

Pernilla Petersén, administratör för teckenspråkig äldreomsorg i Göteborgs kommun, berättar:

– "Vård- och omsorgsboendet har just nu sex lägenheter, varav en har stått tom. När en av våra hemtjänstbrukare var i behov av korttidsplats omvandlades platsen till en korttidsplats. Platsen varierar efter behov. Om behovet ökar har vi även möjlighet att utöka platserna. Den teckenspråkiga personalen arbetar både på boendet och i hemtjänsten. Det är det som är så bra när de väl flyttar till korttidsboendet, de känner redan personalen".

■ PRESTIGEFYLLT PRIS

Den döva konstnären Christine Sun Kim har fått motta det aktningfulla konstpriset International Prize for Contemporary Art 2022, rapporterar Forbes (översättning: Internationella priset för samtida konst). Priset delades ut av Fondation Prince Pierre de Monaco för hennes teckenspråksöversättning av USA:s nationalsång Star-Spangled Banner under Super Bowl. Priset delades ut i närvaro av medlemmar ur Monacos kungahus.

Alla har rätt till en bra utbildning och då är språk och kommunikation grundläggande. För mig som GD betydde dialogen med elever och intresseorganisationer mycket, det hjälper SPSM att höja kvaliteten.

”

Fredrik Malmberg, avgående GD för SPSM



■ TRE FRÅGOR TILL SMOOTH AURORA TRAVELS

Hur kom ni på idén att starta ett företag som erbjuder guidade turer på teckenspråk till Kiruna?

– Jag driver tillsammans med Daniel Littorin ett eventbolag som heter Smooth event AB, berättar Erik Akervall. Vi erbjuder olika aktiviteter till både privatpersoner och företag, och driver bland annat Smooth aurora travels. Som entreprenör lockas jag av möjligheten att kombinera arbete med nöje och tillsammans med polsk-isländska naturfotografen Adam Skrzyszewski utvecklade vi ett unikt koncept som erbjuder kompletta äventyrspaket. Vi vill att människor kommer ut från sin tråkiga vardag genom att uppleva arktiska miljöer med norrskenjakt, lyxspa, ishotell, hundsläde, snöskoter, smaka det samiska köket samt mycket annat kul.

Hur stora är chanserna att få syn på norrsken?

– "Aurora borealis" betyder "nordligt gryningsljus". Vår vintersäsong sträcker sig från oktober-april och tekniskt sett är norrskenet alltid närvarande men det måste vara mörkt och relativt molnfritt

för att man ska kunna se det. Som norrskensguider så behöver vi förstås rätt väderförutsättningar för att hitta det, men med modern teknik och kunskap har hittills alla våra gäster fått uppleva det. Statistiskt sett så ser man norrskenet 3 av 4 nätter runt Kiruna med omnejd. Kiruna är inkörsporten till bland de absolut bästa platserna i världen för att se norrsken, såsom den legendariska byn Abisko som av Lonely Planet utsetts som den bästa platsen.

Vad är ert bästa resminne med Smooth aurora travels?

– Detta är vår första vintersäsong och vi har redan fina minnen med gäster från Sverige, Danmark, Tyskland, Holland och USA. Det absolut bästa är nog när vi ser våra gäster möta de glada och energistinna hundarna av rasen Siberian Husky och förstås när de får uppleva norrskenet. Det arktiska klimatet och den vackra samt stressfria miljön bidrar till en slags själslig upplevelse, vilket är den absolut bästa belöningen för oss som norrskensguider.

Text: Olivia Renner Balkstam

Studera svenska som andraspråk för döva eller teckenspråk hösten 2023

Vi har kurser för nybörjare och för dig med förkunskaper.

Läs mer på su.se/ling eller scanna QR-koden!

Ansök senast 17 april via antagning.se
Institutionen för lingvistik



Stockholms
universitet

SDR Västra

Västra Götaland, Halland & Jönköping

SDR Södra

Kronoberg, Kalmar, Skåne & Blekinge

**SDR Norra**

Norrbotten, Västerbotten, Jämtland & Västernorrland

SDR Mellersta

Dalarna, Värmland, Örebro & Gävleborg

SDR Östra

Stockholm, Uppsala, Västmanland, Gotland, Södermanland & Östergötland

Så här kan SDR:s fem regioner komma att se ut.

Hur kommer dövföreningarnas framtid att se ut?

Att det finns diskussioner kring att det inte är lika självklart idag att engagera sig i sin lokala dövförening är nog något som de flesta känner igen. De som engagerar sig blir allt äldre och de yngres engagemang lyser med sin frånvaro. År 2023 beräknas fem dövföreningar bli vilande. Vad beror det egentligen på? Vad har vi att vänta oss i framtiden?

Den 20-22 januari genomförde SDR sitt årliga föreningsforum. Deltog gjorde omkring 20 anslutna dövföreningar och helgen bjöd på diskussioner om förbundets och föreningarnas framtid. SDR tillsammans med föreningarna ska genomgå en imageutveckling, genom att dela in föreningarna i fem regioner; SDR Norra, SDR Södra, SDR Västra, SDR Östra och SDR Mellersta.

Förhoppningen är att stärka/effektivisera samverkan mellan föreningarna och tydligare binda samman SDR och dövföreningarna.

DT har under föreningsforumet fått en pratstund med Åsa Henningsson, förbundsordförande, och Pontus Degsell, förenings- och ekonomikonsult, från Sveriges Dövas Riksförbund.

Fem dövföreningar ska bli vilande. Hur ser SDR på detta?

– Först och främst vill jag säga att det är svårt att säga att fem dövföreningar SKA bli vilande, det är inte 100% säkert ännu,

poängterar Åsa Henningsson. Det kan komma att förändras. De räknas som vilande när beslutet har tagits, vilket kräver att man utgår från föreningens stadgar. En del föreningar kan bli vilande direkt efter att årsmötet har godkänt det medan det andra gånger krävs två årsmötens godkännande. Inte alla föreningar har klubbat igenom beslutet att bli vilande, så egentligen kan saker förändras på vägen. Men det ser i nuläget ut som så att fem dövföreningar ska bli vilande.

– Vad gäller dessa fem föreningar har det funnits diskussioner kring att bli vilande länge, tillägger Pontus Degsell. Det har varit svårt för dem att rekrytera personer som vill engagera sig. Precis som Åsa säger är det svårt att veta hur det blir i slutändan innan något definitivt beslut är fattat.

– Att en dövförening blir vilande innebär inte att döva har försvunnit, säger Åsa Henningsson. Det kanske bara innebär att de har andra intressen och behov. De kanske inte har samma behov av att umgås på det sätt som en förening erbjuder. Det dövföreningarna traditionellt har erbjudit, att komma till en fast lokal på fasta tider, kanske är någonting som kommer att behöva förändras och man uppfyller behovet av umgänge på nya sätt. Vi vet att det inte ser ut som det gjorde tidigare utan att förändring behövs. Man kanske kommer att behöva erbjuda nya mötesplatser. Hur detta kommer att se ut ingår i vårt framtidsarbete. Vi behöver utveckla en definition av vad en mötesplats är i dag och hur det kan se ut. Vi behöver titta på vad som är framtiden. Det som har varit tidigare vet vi måste förändras. Är framtiden att vi möts på andra platser och tider, såsom caféer? Andra tider och andra dagar? Det återstår att se, men faktum är att vi kan se att det finns ett annat behov av sätt att mötas och umgås på.

Vad beror det på att engagemanget inte är lika starkt i dag som förr?

– Intresset för att träffas och umgås tror jag inte har förändrats, säger Åsa Henningsson. Det syns tydligt på Dövas Dag och det syns här på vårt föreningsforum. Intresset finns kvar,

men det vi försöker se är hur vi kan göra det enkelt. Själva organisationsstrukturerna och styrelsearbetet, hur ska det egentligen se ut? Krävs det en styrelse eller behövs det ett annat arbetssätt? Om man tittar på de största föreningarna ser vi att intresset finns. För många mindre föreningar finns det också ett intresse att mötas och ordna aktiviteter. Intresset för föreningslivet som det sett ut traditionellt har definitivt förändrats. Men i grunden har vi alla ändå något gemensamt, att umgås och få använda vårt språk tillsammans. Det har inte förändrats. Den intressepolitiska biten med till exempel skolfrågor och omsorgsfrågor går mera i vågor. Den är mera åldersbunden. Hos ungdomarna är det ju förstås inte lika intressant att diskutera äldreomsorg som det är för de äldre, utan andra frågor kanske är mer intressanta.

– Det syns tydligt att det finns mycket styrka hos dövföreningarna, i form av de personer som engagerar sig, poängterar Pontus Degsell. Dövrörelsen är fortsatt stark. Man har anammat nya sätt att kommunicera och ställt om till digitalt för att möta nya behov.

Hur arbetar SDR med att stärka dövföreningarna?

– Under hela 2023 arbetar vi för att det ska finnas en nära relation mellan såväl SDR och våra anslutna lokala föreningar och distriktsföreningar/-förbund, som mellan dem. Det sker i flera delar. Vi har till exempel en föreningssupport som stöttar föreningarna i bland annat organisations-, ekonomi- och utvecklingsfrågor. På så sätt rätar man ut frågetecknen på kortare tid och föreningarna kan jobba vidare snabbare. En annan del är att skapa en struktur med nätverk i större regionområden där våra anslutna lokala föreningar och distriktsföreningar/-förbund ingår för att stötta och avlasta varandra. Dessa regionområden kommer

att kallas för SDR Norra, SDR Östra, SDR Västra, SDR Södra och SDR Mellersta. Vi ska också börja använda oss av en gemensam plattform där man kan ta del av information och nyheter, och på sikt ska plattformen utvecklas för att erbjuda fler möjligheter. Varje förening har en egen kontaktperson inom styrelsen så att avståndet mellan SDR och anslutna lokala föreningar och distriktsföreningar/-förbund känns mindre. Utöver detta är kurser, seminarier och workshops, både i digital och fysisk form, också en del i att stärka anslutna lokala föreningar och distriktsföreningar/-förbund.

“Intresset för att träffas och umgås tror jag inte har förändrats”

Många dövföreningar har samma utmaning, det är att deras medlemmar blir allt äldre och äldre, och det kan påverka antalet föreningar som finns. Hur ska SDR tackla det?

– Under helgen har vi visat hur det sett ut för SDR under 100 år, berättar Åsa Henningsson. Under 1930-talet hade SDR ungefär 700 medlemmar. Sedan under 1970-talet fanns det cirka 3500 medlemmar och cirka 60 föreningar. På 90-talet låg siffran på runt 5000 medlemmar men ett mindre antal föreningar, omkring 50 stycken. Det jag menar är att antalet medlemmar som SDR har och antalet föreningar inte alltid hänger ihop. Medlemsantalet kan vara högt medan föreningsantalet kan vara mindre. Även om föreningarna blir färre så blir inte medlemsantalet det automatiskt.

– Det stämmer, instämmer Pontus Degsell. Tittar man i gamla papper så hade Norrland, Värmland och Skåne massvis med små föreningar medan det med tiden har koncentrerats till de större städerna men det har inte inneburit att medlemsantalet har minskat.

Text & foto: Olivia Renner Balkstam

HALLÅ DÄR

Hur är din känsla kring dövföreningarnas och föreningslivets framtid?



Chanelle Ferm, Malmö Dövas Förening Svenske

– Jag har hopp, faktiskt. Jag känner efter våra diskussioner under helgen att en framtid finns. Så det är det jag känner – hopp, kort och gott!



Henrik Östman, Uppsala Läns Dövas Förening

– Det är i allmänhet svårare att locka unga att engagera sig. De som engagerar sig idag blir bara äldre och äldre. Vi dövföreningar kämpar på så gott vi kan och ordnar aktiviteter för alla möjliga åldrar. Det är svårt att hitta en aktivitet som passar alla. I vår förening är det brist på medlemmar och deltagare under 30. Målet är ju såklart att framtiden ska vara ljus men för att det ska bli så måste något göras.



Anna Sofia Såthe, Härnösands Dövas Förening

– Helgen har varit riktigt inspirerande och peppande med bra diskussioner! Vi dövföreningar kan utveckla oss själva på flera sätt. Och vad gäller framtiden... Jag tror att det kan bli bra. Min syn på den är positiv.



Stefan Karlsson, Vätterbygdens Dövas Förening

– Nu i dag är det ju svårt för dövföreningarna att locka medlemmar, men efter i dag känner jag ändå att det finns en pågående process för att rädda våra föreningar. Vi dövföreningar kan jobba tillsammans för att komma närmare en lösning, men det är en process som måste få ta tid. Jag tror att det kan bli bra och jag känner mig stärkt och motiverad efter helgen.

Hallå där: Johan S. Wisser och Maria Rudin

Stockholms stift har inte haft någon teckenspråkig präst på flera år sedan den förra gick i pension. En förstudie gjordes där man såg över vilka behov stiftet hade och då efterfrågade flera medlemmar en teckenspråkig präst. Studien resulterade i att två nya tjänster lades ut, dels tjänsten som präst som Johan S. Wisser fått, dels tjänsten som församlingspedagog som Helene Brolund fått. DT har fått en pratstund med Johan.



Johan S. Wisser

Du ska börja som präst i Stockholms stift, med placering i Svenska kyrkan Huddinge, den 27 mars. Hur känns det för dig att fylla luckan?

– Jag ser fram emot det med glädje! Eftersom tjänsterna är helt nya så ska vi börja helt från noll och vi kan därmed påverka vårt arbete mycket själva. Vi kommer alltså inte till en färdig verksamhet som vi ska ta över, utan vi ska skapa en ny verksamhet, vilket jag tycker är en spännande utmaning! Helene har tidigare erfarenhet av att jobba i Svenska kyrkans barnverksamhet, så det känns tryggt att få starta den här verksamheten tillsammans med henne.

Hur kommer det sig att du vill arbeta som präst i huvudstaden?

– Jag har alltid varit intresserad av att jobba i Stockholm som är en stor stad där många döva bor. Jag tror att man kan ha en stor verksamhet och göra många saker, vilket lockar mig. Så när tjänsten utlystes var jag snabb att söka!

Du avslutar din tjänst i Leksands pastorat samt Västerås stift. Vet du redan nu vilka skillnader det blir att börja i Stockholms stift?

– Den stora skillnaden är målgruppens storlek, i Stockholms stift finns det fler församlingsmedlemmar som använder teckenspråk. En annan skillnad kommer att bli antalet resor och dess avstånd, nu reser jag mycket och i Stockholm kommer det att bli mindre resande. Dessutom pendlar jag hem till Härnösand och dit blir avståndet både kortare och förbindelserna bättre när jag flyttar till Stockholm.

Lycka till med ditt nya jobb!

– Tack! Trots allt, kommer jag att sakna alla som jag träffat i Leksands pastorat och Västerås stift.

Text: Maria Norberg Foto: Åke Paulsson

I början av året tillträdde Manillaskolans nya biträdande rektor, Maria Rudin, sin tjänst. Maria är själv gammal elev och senare lärare på skolan.



Maria Rudin

Hur kommer det sig att du vill jobba som biträdande rektor på Manillaskolan?

– Jag, som är utbildad lärare i grunden, brinner för döva barns utbildning. Under mina 20 år i arbetslivet har jag alltid tagit de möjligheter som funnits att ta större ansvarsområden och uppdrag inom skolan. När jag arbetade på Dramaski ansvarade jag bland annat för att ansöka om att starta en teckenspråkig friskola. Tjänsten som biträdande rektor känns därför av naturliga skäl som mitt nästa steg i karriären. Och att jag får jobba på min gamla skola känns extra roligt.

Vad tror du det har för betydelse för skolans elever och personal att de nu har en döv biträdande rektor?

– Skolan behöver alla olika kompetenser som kompletterar varandra, skolledningen är inget undantag. Jag är inte den första biträdande rektorn som är gammal elev på skolan. I specialskolor för döva och hörselskadade elever bör det således vara självklart med en döv biträdande rektor – inte bara för teckenspråkets skull utan också för att dövas gemensamma erfarenheter, identitet, historia och kultur ska prägla verksamheten. För eleverna tror jag att det betyder mycket att se att en döv person faktiskt kan bli chef.

Vad gör en biträdande rektor?

– Det kan vara lite olika från tjänst till tjänst men gemensamt är att biträdande rektor är en del av skolans ledningsgrupp som arbetar med planering, utvärdering och uppföljning av hela skolverksamheten. Biträdande rektor har ansvar för elever och personal, för deras arbetsmiljö och utveckling.

Har du något mer du vill tillägga?

– Jag inser vilken tur jag haft som fått teckenspråkig tvåspråkig undervisning när jag började skolan på 1980-talet. Då var en av mina framtidsdrömmar faktiskt att bli rektor. Det är tack vare alla människor som kämpat för dövas rätt till teckenspråk och utbildning, inte minst mina föräldrar, alla lärare och andra som trott på och uppmuntrat mig, som jag är här i dag.

Text: Maria Norberg Foto: Privat



Går du i studietankar?

Osäker på vad du vill göra? Behöver du komplettera dina betyg? Ta kontakt med oss så berättar vi vad vi erbjuder vårterminen 2023!

Kolla vår hemsida, www.simafolkhogskola.se



NYHET: Ännu enklare att få Dövas Tidning som pdf

Nu har vi gjort det ännu enklare för dig att beställa en digital version av Dövas Tidning (som pdf). Du kan gå in i Sveriges Dövas Riksförbunds omgjorda medlemssystem, <https://medlem.sdr.org> och välja om du vill få Dövas Tidning på papper eller digitalt. Dubbelkolla att du har rätt e-postadress.

Du kan också enkelt välja att sluta ta emot pappers-tidningen eller pdf-tidningen genom att logga in i SDR:s medlemssystem. Tre fördelar med pdf-tidningen: du kan läsa var, när och hur du vill. Du får alltid pdf-tidningen på en bestämd dag och så gör du en insats för miljön.

Det här gäller SDR:s medlemmar. Om du enbart är prenumerant och vill ha Dövas Tidning som pdf, är du välkommen att mejla till medlem@sdr.org. Uppge för- och efternamn och e-postadress (som du vill ha tidningen skickad till).



Studera med tolk på högskola till hösten?

Om du blir antagen till någon av dessa lärosäten: Stockholms universitet, Enskilda Högskolan i Stockholm, Gymnastik- och idrottshögskolan, Karolinska Institutet, Kungliga Tekniska Högskolan, Marie Cederschiöld högskola, Röda Korsets Högskola, Stockholms konstnärliga högskola, Sveriges lantbruksuniversitet, Södertörns högskola, Umeå universitet eller Uppsala universitet och använder teckenspråkstolk eller skrivtolk så kommer du att få tolk som kommer från tolksektionen vid Stockholms universitet.

Hör av dig till oss i samband med att du gör din ansökan på: tolksamordning@su.se

su.se/utbildningstolkning



Stockholms universitet

Katalonien med eget teckenspråk

Under en stor del av Franco-diktaturen i Spanien var det förbjudet att tala katalanska offentligt. Däremot gick det katalanska teckenspråket inte samma öde till mötes. Hur kommer det sig? DT har fått en pratstund med universitetsläraren Delfina Aliaga om teckenspråkets historia och nuvarande status, och dess förhållande till det större spanska teckenspråket.



Delfina Aliaga

Svenskarnas favoritresmål Spanien är ett av de länder som har två teckenspråk eller fler: spanskt teckenspråk (lengua de signos española) och katalanskt teckenspråk (lengua de signes catalana). Det ena teckenspråket talas i Spanien med regionala varianter medan det andra talas i regionen Katalonien. Båda två är officiellt erkända och likvärdiga under benämningen spanska teckenspråk.

Det katalanska teckenspråket beräknas i dag ha drygt 70 procent lexikala likheter med det spanska teckenspråket. Andelen var betydligt högre, runt 20 procent, förut när folk reste och umgicks mindre över regiongränserna i Spanien, berättar Delfina Aliaga. Hon jobbar till vardags som lärare vid Pompeu Fabra-universitetet i Barcelona där utbildning och forskning bedrivs i katalanskt teckenspråk. Tidigare har hon suttit i det katalanska dövförbundets (FESOCA) styrelse med ansvar för språkpolitik avseende katalanskt teckenspråk.

Francisco Franco styrde Spanien med järnhand från 1939 fram till sin död 1975. Endast spanska fick användas i offentliga sammanhang under långa delar av perioden. I Katalonien trycktes det katalanska språket undan. Många katalaner talade det i smyg. Spanska var det språk som skulle läras ut i skolan. Hur gick det för det katalanska teckenspråket? Det klarade sig under diktaturen till viss del "tack vare" styrande politikernas ointresse och okunskap om teckenspråk. Kunskapsläget

och medvetenheten om tecknade språk var också låg på den tiden.

– Katalanskt teckenspråk sågs inte som ett riktigt språk utan mest som gester och mimik, berättar Delfina Aliaga.

Under den perioden kunde döva katalanska elever fortsätta att teckna på raster och fritiden. I klassrummet var det dock talad spanska som gällde. Vissa lärare använde tecken som stöd till talet. Vuxna döva kunde tala katalanskt teckenspråk offentligt utan att bli ifrågasatta.

Katalonien har både under och efter diktaturen fortsatt att ha ett eget teckenspråk, någon övergång till spanskt teckenspråk har inte skett. Vad tror du att det kan bero på?

– Det hänger nog dels samman med starka döva ledare i Katalonien som stått upp för det katalanska teckenspråket, dels med den katalanska identiteten. Vi har egen kultur, historia och språk som vi slår vakt om, förklarar Delfina Aliaga och fortsätter: – Fram till 1985 fanns det en viss attityd i Spanien att katalanskt teckenspråk var ett främmande språk. Sedan blev attityden allt bättre i och med ordförandeskapet inom det spanska dövförbundet (CNSE). Katalanskt teckenspråk sågs sedan som ett av Spaniens två teckenspråk.

Efter diktatorns död 1975 blev Spanien en demokrati där delar av centralstyret decentraliserades och fördes över till landets 17 autonoma regioner. Katalonien är en av de regioner som förhandlat till sig

mer makt, till exempel över kultur- och språkpolitiken.

I dagens Spanien är spanska ett officiellt språk som talas överallt i landet antingen som första- eller andraspråk. Baskiska, galiciska och katalanska är officiella språk i sina respektive regioner.

Diktaturen kastar fortfarande skugga över det katalanska dövsamhället. Många i den äldre generationen använder fortfarande spanskinlånade munrörelser när de tecknar. Orsaken är att de inte fick lära sig katalanska utan endast spanska i skolan. Enstaka katalanskinlånade munrörelser kan förekomma, till exempel för färger och siffror. Blå och röd heter blau och vermell på katalanska, och azul och rojo på spanska. Annars är katalanska och spanska i stora drag två närbesläktade språk då de är romanska språk.

Bland yngre döva katalaner används mer katalanskinlånade munrörelser eftersom de fått lära sig katalanska, som är det huvudsakliga undervisningsspråket i skolan.

Delfina Aliaga, som i första hand använder spanskinlånade munrörelser, berättar:

– Jag går ofta på känsla för när jag ska välja katalanska respektive spanska ord. Det är som att laga mat, man kryddar efter eget tycke, säger hon leende.

Hon behärskar både katalanskt och spanskt teckenspråk flytande och är noga med att skilja på dem när hon tecknar.

På frågan om hur det större spanska

teckenspråket influerar det katalanska teckenspråket svarar hon att den yngre generationen döva använder fler spanska och internationella tecken i sitt katalanska teckenspråk än den äldre generationen.

– Förklaringarna tros stavas sociala medier och resor. Döva katalaner ser inlägg på spanskt teckenspråk och internationella tecken och träffar döva från Spanien och andra länder i olika sammanhang. Det påverkar deras teckenspråk, säger hon.

Hon säger att det är naturligt med lånetecken och att teckenspråk förändras och utvecklas. Samtidigt är hon mån om att bevara och fortsätta använda katalanska tecken. Hon är inte den enda som säger det. Undertecknad har i olika sammanhang sett hur döva katalaner blivit tillsagda för att ha använt spanska tecken.

– Det är ett sätt för oss att vara rädda om det katalanska teckenspråket som är ett rikt språk.

Det katalanska teckenspråkets ställning har i två steg stärkts, 2007 tillsammans med det spanska teckenspråket, och 2010 i Katalonien. Delfina Aliaga berättar att det

endast rör sig om ett officiellt erkännande, inte vilken skyldighet samhället har. Ett exempel är att den katalanska tolktjänsten är kraftigt underfinansierad och att det finns få teckenspråkstolkare i Katalonien.

– Man måste beställa tolk i väldigt god tid, helst en månad innan.

Erkännandet har också inneburit ett stort uppsving vad gäller antalet hörande som är nyfikna och vill lära sig katalanskt teckenspråk. Delfina Aliaga, som jobbat som teckenspråklärare sedan 2000, kan se en tydlig skillnad före och efter erkännandet 2010. Nu utbildar hon bland annat blivande teckenspråkstolkare och brinner för att sprida katalanskt teckenspråk.

Vad betyder katalanskt teckenspråk för dig?

– Det är ett språk som ger mig liv, jag behöver det för att kunna kommunicera med andra. Till samhället vädjar jag att värdesätta det katalanska teckenspråket lika högt som katalanska och andra språk, avslutar hon.

Text & foto: Niclas Martinsson

FAKTA

Exempel på länder som har två teckenspråk eller fler:

BELGIEN

Belgiskt-franskt och flamländskt teckenspråk.



FINLAND

Finskt och finlandssvenskt teckenspråk.



KANADA

Amerikanskt och Quebec-teckenspråk.



SCHWEIZ

Schweiziskt-tyskt, franskt och italienskt teckenspråk.



SPANIEN

Spanskt och katalanskt teckenspråk.



Källa: Nationella dövförbund. DT har använt svenska stavningar.



Region Örebro län

Fellingsbro folkhögskola



Allmän kurs - Svenskt teckenspråk





Bli klar med gymnasiet på Fellingsbro folkhögskola i Örebro

- För dig som är teckenspråkig och vill bli klar med gymnasiet/grundskolan
- Undervisning på svenskt teckenspråk - alla lärare och elevassistenter är fullt teckenspråkiga
- Hög lärartäthet och individanpassade studier
- Heltidsstudier - du läser 1-3 år beroende på din skolbakgrund och dina framtidsplaner

Sista ansökningsdag 1 maj,

läs mer och ansök: fellingsbro.fhsk.se/kurser

 Klerkgatan 16, Örebro
 info@fellingsbro.fhsk.se

 www.fellingsbro.fhsk.se
 [@fellingsbro.fhsk.orebro](https://www.facebook.com/fellingsbro.fhsk.orebro)
 [fellingsbro.fhsk](https://www.instagram.com/fellingsbro.fhsk)
 <http://bit.ly/youtube-fellingsbro>



Teckenspråkiga Instagram-konton

Dövas Tidning vill tipsa er om olika Instagram-konton som har koppling till teckenspråket. Det här är ett urval. Mycket nöje!



Lars-Åke Wikström och Lars Kruth av @delvertart.

@alltochsamycketmer

Josefin lär er att teckna genom tydliga instruktioner. Kontot passar för er som är helt nya i teckenspråket. Kontot tipsar även om annat som händer inom döv världen.

@bycamillahogberg

En dövblind konstnär och illustratör som ibland tipsar om hur du kan laga dina saker samt visar sina alster, allt från tygkonst till tavlor.

@delvertart

Jonna, en ung döv artist, visar upp sina konstverk. Det är främst digitala målningar som visas upp och motiven varierar, allt ifrån kända personer till stilleben.

@ebba_bookworld

Ebba är en 13-årig döv tjej som ger teckenspråkiga recensioner om böcker för barn och ungdomar. Böckerna som recenseras faller under olika kategorier.

@signfulness

Rahima och Anna-Klara sprider kärlek och goda vibes till alla på svenskt teckenspråk. På kontot hittar du allt från livesända meditationer till andningsövningar.

@idrottmedwiklund

En döv idrottslärare från Göteborg som tipsar om olika lekar och aktiviteter samt teknik till idrottsaktiviteter på svenskt teckenspråk. Hur kan leken sten sax påse och idrott kombineras? Pär visar!

@superkenzoworld

Är han världens yngsta teckenspråklärare? Häng med när tvååriga Kenzo tar med er på olika äventyr i sin vardag och visar hur man tecknar olika saker.

@twinsouahid

Tvillingarna Jamila och Amina är två kreativa teckenspråkspoeter och artister. Kontot visar deras olika projekt de tar sig an och bjuder på visual vernacular i ditt flöde.

@saras_konstigasaker

Sara, en döv illustratör, visar sina alster. En stor del är digital konst. Flera av dem har koppling till dövrörelsen och det svenska teckenspråket.

@truckerseliten

Ett konto med flera döva lastbilschaufförer som lägger upp bilder från sina vardagar, när de kör land och rike runt. Den ena arbetsdagen är inte den andra lik.



Besök Döv-Sveriges fritidsanläggningar



Gästhem Västervik

Carlborgsons gård, Västerviks folkhögskola
E-post: info@vastanviksfhs.se
Bildtelefon: vastanvik@ectalk.se
www.vastanviksfhs.se



Slädaviken

Medelpads Dövas Förening
E-post: boka.slada@gmail.com
www.mdfkotte.se



Solhem

Göteborgs Dövas Förening
E-post: solhem@gdf.nu
www.solhembjorko.se



SDF:s gård

Stockholms Dövas Förening
E-post: info@stockholmsdf.se
Bildtelefon: sdf@ectalk.se
www.stockholmsdf.se/sdfgard



Sjöstranden

Dövas Förening "Göingen" i Hässleholm
SMS 072-544 26 34
E-post: carinaruudalbinsson@hotmail.com



Carlstorp

Kalmar Läns Dövas Förening
SMS 073-835 05 19
E-post: carlstorp62@gmail.com

Mer information: www.sdr.org/fritidsanlaggningar

Möt tre döva familjehem

Familjerna Modig-Söderström, Malmheim-Holm och Markström har flera saker gemensamt. De bor i samma område. De är också familjehem åt varsitt dövt eller hörselskadat barn. Dessa tre barn är syskon.



Både människor och djur ställer upp på en gruppbild.

Det har hunnit bli mörkt ute när DT:s reporter anländer till familjen Malmheim-Holms hus i Härnösand.

Så fort vi kliver innanför dörren är det ett virrvarr av vuxna, lekande barn och djur. Alla tre familjer har samlats här i dag för vår intervju. Alla sätter sig snart till rätta i köket runt det stora köksbordet. Det är sällan DT intervjuar så här många personer eller rättare sagt, familjer, samtidigt. Anledningen är att alla tre familjer är teckenspråkiga familjehem, och har varsitt familjehemsbarn hos sig. Dessa tre barn är dessutom syskon och är döva eller har hörselnedsättningar.

I familjen Malmheim-Holm ingår mamma Elin Holm, pappa Åke Malmheim, två vuxna barn sedan tidigare och Amir, 11 år. De har också två katter och en hund. I familjen Modig-Söderström ingår mamma Mikaela Söderström, pappa Joel Modig, två döttrar sedan tidigare och Jamila, 17 år. De har en hund. I familjen Markström ingår mamma Camilla Markström, pappa Per Markström, tre söner sedan tidigare och Ingela, 5 år. De har också en hund.

Det hela tog sin början för tre år sedan. Joel och Mikaela blev tipsade om att det fanns ett barn som behövde få ett teckenspråkigt familjehem genom vänner som blivit tillfrågade av Socialtjänsten men

som själva kände att de inte hade tid eller möjlighet att vara familjehem just då.

– Vi hade faktiskt haft det i åtanke, att vara familjehem, berättar Mikaela. Vi önskade bara bo lite större. Då bodde vi i en lägenhet i Sundsvall. Som vi förstod det var det bråttom i det här fallet, och då kände vi att “varför inte?”. Vi sa till våra vänner att de kunde tipsa Socialtjänsten om oss och därefter gick det snabbt. Vi blev intervjuade och fick svara på frågor. Vid det tillfället hade vi fått båda våra två döttrar, den yngsta var cirka en månad gammal. Jamila fick komma och hälsa på och bedöma om hon kände att hon ville vara hos oss.

Mikaela berättar också att man här gjorde en annorlunda bedömning i och med att Jamila är döv.

– I vanliga fall tittar de på om man har ett tillräckligt stort boende och annat, men här prioriterade Socialtjänsten att hon skulle få ett teckenspråkigt hem. Det är vanligtvis också en lång process med intervjuer och så vidare, men i vårt fall gick det snabbt eftersom det var så bråttom att hon skulle få bo någon annanstans. Så det var en snabb process. Jamila flyttade in precis fem dagar innan jul så vi fick lösa det hela med julklappar snabbt.

Det visade sig senare också att Jamilas syskon, Amir och Ingela, behövde få nya hem. Socialtjänsten frågade Mikaela och

Joel om de hade tips på andra döva familjer, och de tipsade om Elin och Åkes, och Per och Camillas, familjer.

– Jag, Åke och Pers familj blev kontaktade ungefär samtidigt av Socialtjänsten, berättar Elin. Vi samlades hemma hos Pers familj för att diskutera. Vi hade fått veta att det fanns en flicka och en pojke i behov av familjehem, och så fort vi hade diskuterat ihop oss meddelade vi Socialtjänsten att vi ville tacka ja till att bli familjehem. Det hela kändes självklart!

– Efter cirka tre veckor flyttade Ingela in, berättar Per. Precis som Elin sa blev vi kontaktade av kommunen. Vi fick lite bakgrundsinformation till en början, att det fanns en familj med sex barn som behövde få komma till familjehem, och att det nu bara var de två yngsta kvar. Kommunens önskan var ju att alla sex syskonen skulle få bo tillsammans men det är ju förstås svårt att lösa. Då blev det så här.

– Naturligtvis fick vi också bli intervjuade innan och Socialtjänsten kom på besök hos oss, berättar Elin. Det behövdes ordnas med papper och dylikt. Sedan flyttade Amir in.

– När Ingela flyttade in hade hon precis fyllt tre år, det var dagen efter. I början var allting nytt, hon var ganska blyg och tyst. Men det vände snabbt, redan efter några dagar började hon känna sig hemmastadd och i dag är hon inte alls blyg eller tyst.

Jag frågar hur det har flutit på och om något har varit svårare. Alla sex föräldrar verkar tänka samma sak.

– Vi är ju familjehem men inte barnens vårdnadshavare, förklarar Mikaela. Det kan ställa till det i myndighetskontakter, till exempel. Eventuella papper och ansökningar måste barnens biologiska föräldrar skriva på. Det kan innebära att en del saker tar längre tid eftersom allt måste gå genom en mellanhand. Men jag skulle säga att det har fungerat ganska bra ändå. Vi har verkligen uppskattat att det finns två andra familjer som vi kan bolla sådana frågor med. Vi har bra kontakt med Socialtjänsten också.

– Jag håller med om att kontakten med Socialtjänsten fungerar bra, inflikar Per. Om man behöver tips eller rådgivning kan man ofta få det från dem. I vanliga fall får man gå en utbildning innan man blir familjehem men vi fick gå den utbildningen ungefär ett år efter att Ingela kom till oss. Det var bra att man fick träffa andra familjehemsföräldrar då. Om jag minns rätt var det tre kurstillfällen. Det fanns en bok eller snarare manual man ska följa. Man fick lyssna på olika familjehem som berättade hur det varit för dem. Alla familjehem ser ju olika ut från början och man tar emot barn med många olika bakgrunder.

– Det är också viktigt att tänka på att vi bara har barnen till läns, fortsätter Per. Målet är ju att de ska få komma tillbaka till sina familjer en dag om eller när det fungerar bättre. Ingela får i dagsläget träffa sina biologiska föräldrar en gång i månaden.

– Jag minns första dagen Amir fick komma till oss, berättar Elin. Han tyckte att det var riktigt spännande. Han var nyfiken på sitt nya rum. Naturligtvis tog det ett tag att smälta allt och i början var han lite försiktig, men sedan har det bara rullat på.

– Vi har det äldsta barnet i syskonskaran så vi har kunnat dela med oss av erfarenheter till familjerna med de yngre barnen, berättar Joel.

Elvaåriga Amir berättar att han sällan har långt bort till sina syskon.

– Jamila och jag går båda på Kristinaskolan, så vi träffar varandra där. Ingela går på förskolan ganska nära Kristinaskolan. Ibland hälsar vi på henne där.

Per berättar att familjen sedan tidigare har tre pojkar.

– Det var viktigt för oss att prata med våra barn om att det skulle komma in ännu ett barn, och få deras godkännande. Vi förklarade också att det barnet kanske skulle behöva lite extra av vårt fokus i början, men de hade förståelse för det. Det blev bra redan från start, och i dag ser pojkarna Ingela som sin lillasyster. Vi har inte anpassat våra aktiviteter på något sätt utan vi inkluderar Ingela i det vi brukade göra även tidigare.

Det hör inte till ovanligheterna att alla tre familjer samlas i ett hus och äter middag ihop eller hittar på aktiviteter tillsammans.

Min sista fråga blir vilket råd de skulle ge till andra döva familjer som funderar på att bli familjehem.

– Fundera ordentligt – det är inte alltid enkelt utan kräver tid och arbete, säger Elin.

– Ta gärna tips av andra som är familjehem och ställ frågor till dem, inflikar Mikaela. Det går till exempel bra att kontakta någon av oss om man skulle vilja ställa frågor.

– Ge massor av kärlek! Avslutar Per.

Text & foto: Olivia Renner Balkstam



Familjen Modig-Söderström



Familjen Malmheim-Holm



Familjen Markström



Västanviks folkhögskola

Teckenspråkig studiemiljö i Leksand

ALLMÄN KURS, BAS OCH HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE

Vill du
göra något nytt?
utveckla dig själv?
få högskolebehörighet?

ALLMÄN KURS, HÄLSA OCH FRILUFTSLIV

Vill du
lära dig mer om hälsa?
må bättre av studier?
få högskolebehörighet?

ALLMÄN KURS FÖR NYANLÄNDA

Utveckla dina
kunskaper på grundnivå för
möjlighet till vidareutbildning eller
öka chanser till jobb?

VOLONTÄRPROGRAMMET I NEPAL

Vill du
resa och uppleva Nepal?
engagera dig för döva i Nepal?
förstå olika kulturer?

TECKENSPRÅKSTOLK- OCH DÖVBLINDTOLKSUTBILDNING

Utbilda dig till
teckenspråkstolk och dövblindtolk
i en teckenspråkig studiemiljö där du får
möta flera människor som använder
teckenspråk varje dag.

www.vastanviksfhs.se

TECKENSPRÅKSLINJEN

Vill du lära dig teckenspråk och få vistas i en teckenspråkig miljö där du får möjlighet att använda teckenspråk dygnet runt?

INTENSIVKURS I KÖRKORT

Drömmer du om körkort? Gå på kurs i 15 veckor hos oss och bo nära en trafikskola.

TECKENSPRÅKSKURSER PÅ DISTANS

Du har bestämt dig att du ska lära dig teckenspråk men har ingen möjlighet att flytta ifrån din ort?

STUDERA I STOCKHOLM

Drömmer du om körkort?
KURS I KÖRKORT

Ny i Sverige och vill lära dig svenskt teckenspråk och svenska?
SFI FÖR DÖVA

Vill utveckla dina kunskaper och öka chanser till jobb eller utbildning?
ALLMÄN KURS FÖR NYANLÄNDA

DÖVSTUDIER LÄGER

För deltagare som har gått på kurs steg 2 eller 3

19 - 22 JUNI



Familjen Drivstedt



Patrik och Ausra tillsammans med Gert Wingårdh och Anne Lundberg.



Familjens första hus i Oxie.



Familjens andra hus i Tygelsjö.



Intensivt men kul att bygga hus.

Hemma hos familjen Drivstedt

I alla kommande nummer under 2023 kommer DT att göra ett hemma hos-reportage. Hur bor egentligen döv-Sverige? Följ med genom husbyggen, olika familjekonstellationer och spännande livsöden. Patrik och Ausra Drivstedt är först ut med att visa hur de bor, eller kanske snarare; hur de snart ska bo.

Paret Patrik och Ausra Drivstedt möttes på ett bröllop för snart 23 år sedan och det var kärlek vid första ögonkastet. Till en början fick de åka långt för att besöka varandra då de bodde i olika länder, Ausra är nämligen född och uppvuxen i Kaunas, Litauen. Paret har i dag tre barn, Jakob, Hugo och Aron. Den äldsta är snart 16 år och den yngsta är snart 9 år.

Till vardags är Ausra textilkonstnär och jobbar på Manillaskolan. Det var när hon var föräldraledig med sitt första barn som hon fick idén att skapa plagg och smycken, och i sitt arbete kommer hon i kontakt med många olika typer av material. Att skapa har hon med sig hemifrån. Hennes pappa är finsnickare och därför har hon och Patrik också gett sig på att skapa egna möbler.

För Patrik är det sport som gäller. Han jobbar nämligen på Svenska Dövidrottsförbundet som generalsekreterare. Skaparglädjen finns även hos honom och han berättar att han tycker om att följa ett projekt från start till slut. Därför är det kanske föga förvånande att paret just nu håller på att uppföra ett hus på Värmdö utanför Stockholm. Och det är inte det första huset de har låtit bygga utan det tredje.

För paret står hållbarhet och unikheter i fokus. När de skapar, köper och bygger hus ska det inte handla om slit och släng, utan det ska vara någonting som kan användas för lång tid framåt. De gillar också känslan av att det är någonting som bara de har. Det behöver inte vara modernt, bara traditionellt och hållbart.

För tillfället bor hela familjen i ett hus i väntan på att deras hus, som ligger ett stenkast bort, på Värmdö ska bli färdigt. De bodde tidigare i Oxie utanför Malmö. De sökte från början ett hus men insåg att inget matchade deras önskemål. Till slut förstod de att det hus som fanns i visionen endast kunde fås genom att bygga själva. När de till slut fick tomten i Oxie var det bara att sätta igång och bygga. Det Patrik och Ausra inte hade räknat med var att det inte bara var slutresultatet som lockade dem, utan också skapar- och byggprocessen i sig. Det väckte ett intresse de tidigare inte visste att de hade. En nyfikenhet fanns, vad skulle man kunna göra? De valde att tillsammans med en byggfirma skissa fram huset och bygga det från start. Huset i Malmö stod klart 2007 efter ett års byggande. Då valde de att ha så öppen planlösning som möjligt, "Deaf space!" tänkte de.

Deras mål var att bo kvar i huset för alltid, men efter 13 år började de känna att det var dags att röra på sig och de köpte en tomt i Tygelsjö som också ligger strax utanför Malmö. Även här valde de att bygga ett nytt hus. I det nya huset hade de valt att bygga till en ateljé för Ausras skaparverksamhet. Det fanns inga fel med huset eller området i sig men de kände ändå att något skavde. Efter ett av de vanliga besöken hos Ausras syster med familj som bor på Värmdö kände de att de ville flytta dit. Det var nu eller aldrig! De blev nästan förvånade själva. Skulle de verkligen lämna ett så fint hus? Men nu fanns ingen återvändo. De visste i hjärtat att det var rätt. Barnens spontana reaktion var "nej!" men den förbyttes snabbt till ett "ja!". Nu trivs de alldeles utmärkt och har nya vänner. Det var en sten som föll från deras axlar när de insåg att det löst sig så bra för barnen. Det var viktigt för dem att det skulle finnas bra kommunikationer till och från hemmet även om de ville bo naturnära.

När de hittade tomten de snart ska bo på var det inte utan kamp de fick den. Det blev ett budgivningskrig, som de till slut vann... trodde de. När Patrik körde från Malmö till Stockholm för att skriva på köpeavtalet fortsatte budgivningskriget i mobilen utan att han märkte det. Men säljaren kände att det var fel mot Patrik som redan satt i bilen och bestämde sig för att sälja tomten till dem ändå. Husbygget har denna tredje gång tagit extra lång tid, eftersom el, avlopp och vatten inte fanns på tomten. De har också varit tvungna att spränga bort mycket berg.

Förutom byggfirman är ytterligare en kompetens de har valt att ta in en feng shui-konsulent. Feng shui är en kinesisk lära med tusenåriga anor. Genom att till exempel placera möbler rätt i ett rum kan energi hemma flöda fritt, så kallad "chi". Man lägger stor vikt vid de fem elementen; eld, jord, metall, trä och vatten. Det anses vara bra om varje rum har något med koppling till alla fem elementen. Paret berättar också att de har följt de olika väderstrecken när de valt att placera de olika rummen, och utgått från varje familjemedlems födelsedatum när de tilldelat rummen. Ens födelsedatum spelar alltså in i vilket väderstreck man bör sova mot. Något som är lite knepigt för egentligen borde Ausra och Patrik inte sova ihop, säger de och skrattar.

I detta reportage får man se bilder från husbygget, men den som vill följa det från början till slut kan göra det genom att titta på SVT:s program Husdrömmar våren 2024. Familjen Drivstedt har nämligen valts ut att medverka i programmet och kommer att få ett eget avsnitt. Ausra berättar att hon och Patrik har fått lära arkitekten Gert Wingårdh och programledaren Anne Lundberg både om feng shui och svenskt teckenspråk, men i övrigt är de fåordiga och hälsar att den som är nyfiken får titta på programmet. Har man inte tålamod att vänta tills programmet ska sändas så kan man följa bygget på Instagram, @villa_drivstedt. Som avslutning säger de att man ska våga följa sina drömmar och hälsar att den som har funderingar eller vill ha tips kring feng shui kan kontakta dem på Instagram.

Den som är nyfiken på Ausras skapelser som textilkonstnär kan läsa mer på www.drivstedt.se.

Text: Olivia Renner Balkstam Foto: Privat



Power

av **Maja Lidbrink** regi **Mindy Drapsa**

En hemmafru och en kvinna som gör karriär borde anses lika starka och viktiga – men vem gör rätt enligt samhället? Med poesi, sång och battles skärskådar tvillingsystrarna **Jamila Ouahid** och **Amina Ouahid** normer och tabun i Riksteatern Creas uppsättning. Snart i en ort nära dig!

16 mar – 19:00 | Hallunda
Riksteaterhuset, Teater 4

21 mar – 19:00 | Sundsvall
Sveateatern, scenen

31 mar – 19:00 | Karlstad
Arenan

3 apr – 12:30 | Årsta
Årsta Folkets Hus Teater

11 apr – 19:00 | Kristianstad
Teatern

12 apr – 19:00 | Lund
Lunds Stadsteater

13 apr – 10:00 | Lund
Lunds Stadsteater

14 apr – 19:00 | Malmö
Inkonst

19 apr – 19:00 | Värnamo
Gummifabriken, Auditoriet

21 apr – 19:00 | Helsingborg
Dunkers Kulturhus, Teatersalen

23 apr – 19:00 | Örebro
Örebro Teater, Stora scenen

24 apr – 13:00 | Örebro
Örebro Teater, Stora scenen

29 apr – 16:00 | Falun
Dalateatern, Nya scenen

Biljetter, tider och aktuell information:

riksteatern.se/power

Med reservation för eventuella ändringar



Möt Gabriella

Namn: Gabriella Della Morte
Pålstam

Familj: Sambon Alex och sonen
Leon, 1 år.

Ålder: 33 år

Bor: Stockholm

Läser helst: Nyhetstidningar

Gör helst: Vandrar och lagar mat

Ser helst på tv: På Spåret

Vackraste tecken: Fjäril



en som följt UR:s produktioner har fått bekanta sig med henne tidigare, på sitt CV har hon bland annat titlar som programledare för flertalet program och projektledare. Men vem är egentligen Gabriella Della Morte Pålstam bakom gruppleadersrollen?

Gabriella kommer precis från jobbet när vi slår oss ner på ett café. Privat har hon samma spralliga och glada energi som de flesta känner igen från tv-rutan. Detta till trots beskriver hon sig själv som ganska privat.

– Tidigare kunde jag känna ett behov av att vara vän med alla och bjuda på mig själv, men i dag väljer jag min vänkrets mer noggrant. Jag har inte det behovet längre riktigt.

Hon föddes på Södersjukhuset i Stockholm 1989, under det som ibland beskrivs som teckenspråkets guldålder. Hennes mamma märkte tidigt att Gabriella, som är yngst av tre syskon, inte reagerade på ljud.

– Min mamma märkte snabbt att jag inte hörde saker så hon tog mig till läkare och de konstaterade först att det inte var något fel på min hörsel. Min mamma misstänkte att jag var så pass visuell att jag ”klarade” testet, jag är inte helt säker på hur de gjorde men förmodligen så tittade jag när de tog fram olika ljud. Hon gav sig inte och krävde fler undersökningar, och till slut upptäckte de att jag var hörselskadad. Jag är inte stendöv.

Precis som för alla hörande föräldrar som får ett dövt eller hörselskadat barn väckte det frågor. Det blev två hörselskadade kvinnor som avgjorde Gabriellas öde.

– När det var svart på vitt bestämde sig min mamma för att utreda vad hon skulle göra härnäst. Hon är en öppensinnad person som tycker om att söka information. På något sätt fick min mamma kontakt med två hörselskadade kvinnor, som då var i min ålder idag, och ställde frågor till dem. Hon ville veta om hon skulle satsa på svenskt teckenspråk eller inte. Det fanns ju möjlighet att välja olika förskolor, antingen en för hörselskadade eller en för döva. Dessa två kvinnor berättade att de inte fått teckenspråk under uppväxten utan hade fått lära sig det när de var äldre, och att om de själva hade fått välja så skulle de ha valt att få lära sig teckenspråk redan när de var små. De hade missat mycket och hamnat efter på olika sätt för att de inte hängde med i vad folk sa. De hade tappats mycket med huvudvärk. Det fick min mamma att bestämma sig för att jag skulle börja på Skeppargatans förskola på Östermalm, en fullt teckenspråkig förskola för döva barn. Jag hade redan börjat på en förskola för hörselskadade barn, men jag fick byta. Talet skulle jag ju ändå få hemma med en hörande familj, men de valde också att lära sig svenskt teckenspråk.

Under den tidiga uppväxten i Mälarhöjden, med mamma, pappa och två bröder, var det redan bestämt att Gabriella skulle få börja på Manillaskolan. Men de stötte på patrull.

– Jag fick, som några andra, inte börja på Manillaskolan till en början för att jag hörde för bra. De tyckte att det skulle vara bättre för mig att gå på Alviksskolan. Min mamma kämpade för

att jag skulle få börja på Manillaskolan. Hon ville inte att jag skulle förlora den teckenspråkiga miljö jag tidigare haft. Till sist gick de med på att låta mig börja på Manillaskolan. I dag är jag oerhört tacksam för att hon kämpade. I dag kan jag ju verkligen välja vilken värld jag vill, men jag identifierar mig som döv.

Gabriella började sedan på naturvetenskapsprogrammet på Risbergsskolan i Örebro som 15 år gammal, då hon hoppade upp en klass i grundskolan. Gymnasietiden beskriver hon som härlig.

– Jag valde först mellan ett hörande gymnasium i Stockholm tillsammans med en klasskamrat från Manillaskolan och Örebro, men efter ett miljöbesök kände jag att jag ville börja där. Det var rätt beslut och jag inser nu i efterhand hur otroligt viktigt det var för min personliga utveckling och min identitet att få gå på en skola med fullt teckenspråkig miljö. Att få bo i en stad med många andra döva och hörselskadade. Det var då jag hittade mig själv och det har gett mig minnen för livet.

Direkt efter studenten 2009 började hon studera på Karolinska Institutet, på kandidatprogrammet i biomedicin. Hon skruvar lite på sig.

– Nej, det var inte riktigt rätt för mig. Jag började studera precis efter sommaren och kände redan vid jul att det inte var min melodi riktigt. Det var ett så högt tempo, och utbildningen var till stor del på engelska. Jag var inte heller van vid att ha teckenspråkstolkare på universitetsnivå, och jag började fundera på om det jag gjorde då var någonting jag skulle vilja göra resten av mitt liv. Då grep ödet in. SVT Teckenspråk sökte nya programledare till ungdomsprogrammet BYSS. Två första säsonger hade redan sänts med två andra programledare, men nu skulle tredje säsongen spelas in och de sökte två nya programledare.

– Alla har väl en inneboende dröm om 15 minuter i rampljuset? Eller att få vara med i tv åtminstone? Jag blev ju astaggad! Jag sökte och fick jobbet som programledare. Erdem Akan blev min programledarkollega. Under tiden jobbade jag också som fritidsledare på DUKiS tillsammans med Florian Tirnovan. The man himself! Vi blev senare programledarkollegor på UR:s program Radioaktiva Bananer. Det blev totalt två säsonger av BYSS, och i den sista gjorde vi en roadtrip i USA. I övrigt har det varit lite olika ströjobb, jag har bland annat gjort research åt SVT och sedan frågade UR om jag ville bli programledare för Lilla Aktuellt Teckenspråk Skola. Det var precis efter programmets start 2013. Så det var så det blev och det var riktigt roligt. Jag blev kvar i några år. Sedan har jag varit inlagsproducent, manusstödare, bisittare, producent och projektledare för samma program också.

I samma veva började Gabriella studera på journalistprogrammet på Stockholms universitet.

– Jag började fundera på om jag skulle starta ett eget företag, eftersom det ramlade in så många uppdrag. Jag hade till exempel uppdrag hos SDR som översättare och aktör. Då frågade Dramaski om jag ville börja arbeta hos dem som heltidsanställd och jag insåg

att jag ville ha mer erfarenhet. Så jag valde att börja arbeta hos dem och idén kring ett eget företag rann ut i sanden. Även hos Dramaski kom jag ju mycket i kontakt med UR och SVT bland annat. När jag jobbade på Dramaski fick jag mycket stöd och förtroende av mina kollegor och jag fick producera och projektleda olika produktioner. Jag utvecklades mycket hos dem och det är jag tacksam för idag. Sedan blev jag erbjuden jobbet som projektledare hos UR och då hoppade jag dit istället. Det var år 2018. Och sedan dess har jag blivit kvar.

Jag ställer den något breda frågan hur hon skulle beskriva sig själv som person. Hon funderar en stund.

– Jo men... jag som person säger aldrig ja till något om jag inte vet att jag kan satsa helhjärtat på det. Det gäller allt från uppdrag, jobb eller andra förfrågningar. Om jag säger ja så betyder det att jag vill och kan leverera till 100%. Om jag inte känner att jag är rätt person för något så säger jag helt enkelt inte ja. Det fungerar inte att säga ja och sedan försöka bara för att upptäcka att det blev ett halvbra resultat. Det tycker jag inte om!

Hon nämner på kuppen ett lite charmigt drag.

– Jag är faktiskt lite klumpig, alltså fysiskt klumpig. Jag kan slå till saker och spilla ofta. När jag äter ris eller couscous hamnar det alltid överallt. Jag snubblar också över saker och så vidare. Men jag tappar aldrig bort saker såsom min mobil eller min plånbok, de har jag stenköll på.

Naturligtvis vill jag veta vad det var som fick henne att ta steget in i mediavärlden. Varför blir en biomedicinare journalist istället? Hon tar sats för att svara men inser att hon tittar in i min kamera som jag använder för visuella minnesanteckningar och skrattar.

– Nu är jag arbetsskadad. Jag tittar in i kameran istället för på dig!

– Jag började ju studera till biomedicinare direkt efter gymnasiet. Då kändes det rätt men ett tag in i utbildningen kände jag dels att tempot var högt och dels slog det mig att jag inte vill sitta i ett labb hela livet. Det kan ju vara roligt också såklart, men hela livet? Jag kände att det var fel för mig. Så fanns ju tjänsten som programledare till SVT:s program ute och jag blev sugen på det. Det var mitt första steg in i mediavärlden och jag tyckte att det kändes så bra! Jag kände mig naturlig framför kameran trots att jag saknade erfarenhet sedan tidigare. Responsen var bra också. Så på den vägen var det.

Vi snabbspolar fram till 2022 då Gabriella till slut fick jobbet som gruppchef. Det jobbar hon nu som på 50% och projektledare resterande tid. Rollen som gruppchef var emellertid inte den enda stora händelsen i Gabriellas liv under 2022. I februari föddes hennes son Leon. Tillsammans med sambon Alex bor den lilla familjen nu söder om Stockholm. Hon har i nuläget inga planer på att flytta.

– Nej, jag trivs bra söder om Stockholm, speciellt i "gröna linjen"-söder (en av Stockholms tunnelbanelinjer reds. anm.). Nu kommer vi in på fritidsintressen och hon frågar om jag är ett fan av fotboll. Jag skakar på huvudet.

– Ja, det är fotboll i alla fall.

Jag frågar om det möjligtvis är Hammarby IF som är favoritlaget och hon gappar.

– Hur visste du det?!

Det är fördomar baserat på att hon vill bo i södra Stockholm snarare än synska förmågor eller extrem research som är anledningen till min klockrena gissning.

– Ja, det är i Bajenland jag känner mig hemma. Det har alltid funnits med mig, alla i min familj håller på Hammarby. Min sambo håller också på Hammarby och det var också en anledning till att vi hittade varandra. Vi kollar på matcher tillsammans. Numera har vi inte samma tid till det när vi har barn, men tidigare hade vi säsongskort. Jag har också spelat fotboll och futsal, men futsal var aldrig min grej riktigt. Jag trivs med att springa långt som man gör i fotboll. Numera har jag lagt fotbollsskorna på hyllan.

Ytterligare intressen är vandring i naturen och träning. Eftersom Gabriella är halvitalienska är det kanske föga förvånande att hon älskar att äta och laga mat.

– Det är även i köket som jag och min sambo har hittat varandra. Vi älskar att laga mat och framför allt äta! Jag lagar allra helst italiensk mat, det kanske är lite jäv. Att samla folk över mat som vi har lagat är bland det mysigaste jag vet.

Jag vill förstås veta hur det kom sig att hon blev UR:s första döva gruppchef och hur responsen har varit.

– UR sökte efter en gruppchef till mitt projektområde och ville gärna se en döv gruppchef, med ansvar över anställda hos UR Teckenspråk. De tyckte att jag passade i den rollen och bestämde sig för att erbjuda mig tjänsten. Responsen har varit överväldigande för mig, jag har fått så mycket positiv respons av mina kollegor och andra utanför arbetsplatsen. Nu har jag ju jobbat så pass kort tid, men från hörande på UR har jag upplevt respekt och förståelse. Jag har verkligen känt mig välkommen, och inte alls känt att jag inte får vara med eller något sådant. Tvärtom! Jag är glad för det. Jag har inte känt att någon har tvivlat på min förmåga alls. Det gäller både de andra cheferna på UR och mina medarbetare.

Min uppfattning är att Gabriella har tagit sig an det mesta med ett öppet sinne och utan rädsla. Hon kanske har något klokt livsmotto att dela med sig av?

– Livet är vad du gör det till! Ditt liv är ditt och du bestämmer vad det ska innehålla. Om du är sugen på att testa något så gör det! Det är lätt att man låser sig vid att saker är svåra eller omöjliga att uppnå. Men oftast är det en själv som satt dessa begränsningar.

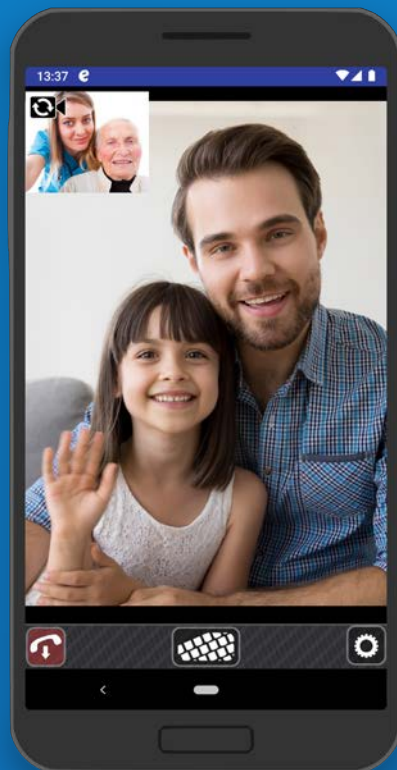
Många saker är faktiskt möjliga att genomföra, man måste framför allt försöka! Världen går inte under om man inte lyckas på första försöket. Och om något ger dig dålig energi eller stjälar din energi, så undvik det. Det gäller både personer och saker.



Text & foto: Olivia Renner Balkstam

Omniator

Tillgänglighet och trygghet



eCtouch

BY OMNIATOR

DATOR • SURFPLATTA • MOBIL

Våra produkter förskrivs som hjälpmedel av regionerna (landstingen)

Handla i SDR:s webbshop



Bricka

Finns i mörkgrön färg med tecknet FIKA. Varför inte ge bort tillsammans med en FIKA-mugg?

249:-

279:-

Bricka + mugg



Turkosa ullvantar

Sköna och varma tumvantar i fin kvalitet av ull. Vantarerna är stickade och tovade av SDR:s medlemmar. Etikett: Teckenspråk självklart!

299:-



Disktrasa

Med texten: Tillsammans torkar vi bort audism! Finns i grön och vit färg. Säljs i 1-, 2- och 5-pack.

1-p
39:-

2-p
49:-

5-p
129:-

Se fler produkter i vår webbshop: handla.sdr.org. Alla priser är inklusive frakt!



Välkommen att följa vårt instagramkonto @sdrhandla

Stöd Sveriges Dövas Riksförbund och vårt arbete för ett samhälle där teckenspråk är självklart!

SDR
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND

Varför tecknar vi så olika?

– ”**Va! Använder du handform Flyg-handen (bild 1) istället för Tumhanden (bild 2) när du tecknar AFFÄR? Det är ju fel! Min lärare (på Manillaskolan) tecknar med Tumhanden!**”. Den här kommentaren fick en döv mamma av sin sexåriga döva son hemma vid köksbordet en helt vanlig vardagskväll. Det skulle inte bli den sista av liknande kommentarer under hans uppväxt, utan det kom fler liknande. Mammans svar till sonen då denna kväll var:

– ”**Vänta! Din lärare på Manillaskolan tecknar AFFÄR med Tumhanden, men din mormor (döv), morfar (döv) och jag (döv) tecknar AFFÄR med Flyghanden. Vi väljer olika handformer, men båda är korrekta!**”. Sonens fundersamma reaktion på mammans svar blev: ”**Jaha, ok!**”.

Varför finns det så många olika tecken för en och samma sak (referent) inom ett och samma teckenspråk? Vad för process, drivkraft eller faktorer är det som gör att det uppstår lexikal variation och förändring som gör att det finns olika tecken för en och samma referent i svenskt teckenspråk (STS)? Vad vet vi idag om variation och förändring i STS?

I den här artikeln ska vi titta närmare på drivkraften och vilka faktorer som gör att det finns teckenvariation i STS och även presentera observationer vi har gjort då det gäller teckenvariation inom områdena färg, land, stad, nummer och annat, från ett litet pilotprojekt på Stockholms universitet.

Lexikal variation och förändring i språk är helt naturligt. Vi vet idag lite om vilka orsaker (faktorer) det finns till att tecken förändras med tiden och att varianter uppstår och de här orsakerna som vi ska titta närmare på verkar finnas i flera teckenspråk, så även i STS. Flera brittiska forskare har i en undersökning studerat lexikal variation och förändring i det brittiska teckenspråket (BSL) (Stamp et al. 2014) och har observerat flera intressanta saker som inspirerat vår undersökning av lexikal variation och förändring i STS. Stamp et al. upptäckte först i en mindre förstudie att yngre tecknare hade färre teckenvariationer för siffertecken i BSL än vad äldre tecknare hade. Forskarnas slutsats på detta var att de anade att en slags utjämningsprocess hade skett, d.v.s. att yngre tecknare tenderar att minska antalet teckenvarianter för en och samma sak. Stamp et al. blev då nyfikna på detta och fortsatte undersöka om en sådan utjämningsprocess även finns för tecken inom områdena färg, land, nummer och Ortsnamn i Storbritannien. Forskarna fann att en sådan utjämningsprocess bland yngre tecknare även fanns inom dessa områden men också att faktorer (orsaker) såsom ålder, skolplacering (specialskola/dövskola) och språkbakgrund påverkade vilka teckenval tecknare i BSL gjorde.

Att skolplacering har en stark bidragande påverkan på att teckenvarianter finns är kanske inte så konstigt inom dövsamhällena i världen. Väl känt är att man i Härnösand (Kristinaskolan) tecknar APELSIN (bild 3) på ett sätt, medan man i Lund (Östervångskolan), Vänersborg (Vänerskolan), Örebro (Birgittaskolan) och Stockholm (Manillaskolan) tecknar på ett annat sätt (bild 4). Inom svenska språket är en individs

skolplacering inte en lika stor bidragande orsak för lexikal variation, utan istället är det vilken geografisk plats/region man har vuxit upp på som påverkar vilket ord man väljer, som för till exempel 'pojke'.

Men vad vet vi om olika tecken för färg, land, stad, nummer och annat i STS idag? Jo, i vår lilla undersökning kan vi ana att antal teckenvarianter för färg, land, stad, nummer och annat bland yngre tecknare (17 – 40 år) är färre, än vad det är bland äldre tecknare (50 – 80 år). Det innebär att en viss utjämnning även sker i Sverige och att ålder är en starkt bidragande faktor till antal teckenvarianter. Exempelvis inom området färg finns det fem teckenvarianter för 'orange' bland äldre tecknare (födda 1931 – 1970), och tre varianter bland tecknare födda 1971 – 1990 för att till sist bara finnas två varianter bland yngre tecknare (födda 1991 – 2007).

I samband med detta kan man också se ett mönster att elever som gått på Kristinaskolan i Härnösand har flera teckenvarianter för färg än de övriga specialskolorna. Liknande mönster för utjämnning kan vi se sker bland yngre tecknare (födda 1991 – 2007) för tecken inom området städer. Exempelvis har de äldre generationerna tecknare tre varianter för 'Göteborg', medan den yngre generationen (1990 – 2007) bara har en variant. Däremot ökar antal teckenvarianter för 'Haparanda' bland de yngsta tecknarna. Där ökar antal tecken successivt för 'Haparanda' från fyra varianter bland de äldsta tecknarna till sju varianter bland de yngsta tecknarna. Vi vet inte vad detta beror på. En utjämnning av teckenvarianter för länder sker också bland de två yngsta generationerna tecknare (födda 1971 – 2007). Exempelvis finns det fyra till fem teckenvarianter för 'Italien' bland de två äldsta generationerna tecknare (födda 1931 – 1970), till två till tre teckenvarianter bland de två yngre generationerna (födda 1971 – 2007). Intressant att notera är att vi inte ser samma utjämningsmönster vad gäller antal teckenvarianter för nummer. Där är antal teckenvarianter för nummer bland den äldsta generationen (födda 1931 – 1950) och den yngre generationen (födda 1991 – 2007) lägre än vad det är för tecknare födda 1951 – 1990.

Vi har också observerat att t.ex. endast Vänerskolan har en teckenvariant för 'orange' (bild 5) och endast Kristinaskolan har en teckenvariant för 'grön' (bild 6). Det visar att skolplacering påverkar vilket tecken en individ använder. Utöver skolplacering så verkar det som att vissa individer, alltså yngre tecknare, som har döva föräldrar tenderar att använda ett tecken som endast en äldre generation använder annars. Alltså, faktorer såsom ålder, skolplacering och språkbakgrund verkar bidra till att teckenvarianter finns. Däremot verkar kön inte vara en lika drivande kraft för antal teckenvarianter, men kvinnor verkar i viss mån ha lite fler teckenvarianter än vad män har vad gäller tecken inom områden färg, land, stad, nummer och övrigt.

Språkförändringar i det svenska teckenspråket sker hela tiden och är en pågående process. Den lingvistiska forskningen kan förutse vilka förändringar som kan ske i ett språk, så även i teckenspråk. Språk är levande och det är framför allt barn och ungdomar som driver ett språks förändring!

*Text: Pia Simper-Allen, Eira Balkstam och Thomas Björkstrand
Tack till Calle Börstell för den statistiska sammanfattningen.*

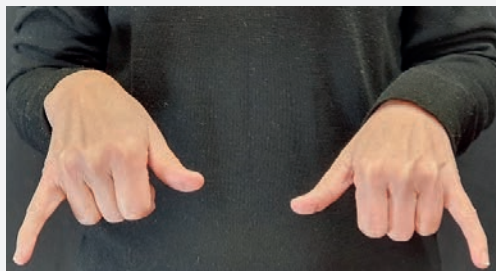


Bild 1. Flyghanden (AFFÄR)



Bild 2. Tumhanden (AFFÄR)



Bild 3. APELSIN (Härnösand: Kristinaskolan)



Bild 4. APELSIN (Lund, Stockholm, Örebro, Vänersborg)



Bild 5. ORANGE (Vänersborg: Vänerskolan)



Bild 6. GRÖN (Härnösand: Kristinaskolan)

Ett steg närmare fem SDR-regioner

Under 2023 satsar SDR på att vidareutveckla samarbetet med våra distriktsorganisationer och lokalföreningar. I januari genomfördes ett föreningsforum i Stockholm med cirka 40 föreningsengagerade, där vi diskuterade den framtida och regionala indelningen, möjligheter till fördjupad samverkan och gemensam image.



Givande diskussioner om SDR:s framtida organisering och image under föreningsforum.

Frågan om en regional indelning aktualiserades under Nya vindar, som var ett översynsarbete 2013 till 2017. Under 28 föreningsbesök, dialog med nästan 700 deltagare, kartläggningar och fokusseminarier diskuterades förbundets ändamål, perspektiv “funktionsnedsättning eller språk”, målgrupper, organisering och förbundets namn samt image och logotyp. Översynen resulterade i fyra propositioner vid kongressen 2017; ny logotype (avslogs), regional samverkan, likabehandlingsarbete och stadgeändringar om ändamålsbeskrivning. Med utgångspunkter från detta arbete har SDR bland annat förverkligat utvecklingen av ett nytt medlemsystem där det är lättare och går fortare att bli medlem, webbutveckling, föreningsstöd samt kommunikationsplattform och intranät för SDR och våra organisationer.

Under föreningsforum fick vi gemensamt möjligheten att diskutera hur vi närmar oss ett förverkligande av den regionala samverkansmodellen. Modellen innebär att SDR organiseras i fem olika regioner; SDR Norra, SDR Mellersta, SDR Västra, SDR Södra och SDR Östra. Syftet är att uppnå samordningsvinster och

möjliggöra gemensamma resurser för dövfrågor inom regionen, så att föreningar avlastas. Genom grupparbeten diskuterades frågor om hur samarbetet kan se ut och formas inom de olika regionerna. Efter Nya vindar fanns också ett flertal tankar om att ena alla regionala och lokala organisationer med en gemensam image för att öka vår gemensamma synlighet i opinionsbildning och för allmänheten. Här berördes även frågan om en gemensam logotyp eller, för de föreningar som föredrar, en annan form av grafik som visar kopplingen till SDR. Vi diskuterade att detta skulle resultera i en ännu starkare vi-känsla och betoning på att alla föreningar är en del av SDR och vice versa. Vi lyfte också behovet av kurser, revisorpool och gemensamma verktyg för bland annat bokföring. Alla föreningar har nu också tilldelats en kontaktperson i förbundsstyrelsen. Föreningarna som nu delas in i fem olika regioner kommer att bära med sig ett flertal frågor att fortsätta diskutera och ta upp med sina medlemmar. Och vårt gemensamma arbete för att stärka varandra, oavsett om arbetet sker på nationell, regional eller lokal nivå, fortsätter.

(Läs även på sid. 8)

■ TACK FÖR ALLT!

Vi har passerat årsskiftet och lämnar år 2022 bakom oss – ett år som till stor del ägnades åt att uppmärksamma förbundets 100-åriga och otröttliga arbete. Utöver jubileumsfilm, unik almanacka, sju fester och en massa annat har vi även gjort en summering av det gångna året, som finns att se på vår Facebooksida. Ett stort tack för alla gratulationer och gåvor samt för alla insatser som möjliggjort ett fint jubileumsår!

■ RIKSDAGSSEMINARIUM

Vårt arbete för ett nationellt kunskapscenter fortsätter! Kompetens och kunskap om döva och teckenspråk hos myndigheter, beslutsfattare och handläggare är väldigt låg. Detta leder till att döva blir felaktigt bemötta, behandlade och utredda. Under ett riksdagsseminarium den 9 mars kommer SDR med flera att belysa hur det fungerar hos myndigheter idag och uppmärksamma vårt krav på ett nationellt kunskapscenter för dövfrågor.

■ VEM BLIR NY LEDAMOT?

En extra kongress genomförs digitalt i mitten av mars för att genomföra ett fyllnadsval till förbundsstyrelsen. I samband med denna tidningsutgivning har valberedningens förslag redan presenterats. Besök oss på sdr.org för mer information om kongressen och vem som är föreslagen av valberedningen. Extra kongressen sker på onsdag den 16 mars kl. 18:00 till 20:00 och Dövas Tidning liverapporterar på dovastidning.se



Det var budskapet på disktraskan som Maria Hermanson gav till SPSM:s generaldirektör Fredrik Malmberg när han avtackades. Vi på SDR kommer ha fortsatt kontakt med honom i hans nya roll, som direktör på Institutet för mänskliga rättigheter.

Tillsammans torkar vi bort audism!

På gång:

- **26/2** SDR fyller 101 år! Det går fortfarande att se vår jubileumsfilm på sdr.org
- **1/3** SDR, HRF, FSDB träffar socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall
- **9/3** Riksdagsseminarium om Nationellt kunskapscenter för dövfrågor
- **9-12/3** Vi träffar våra nordiska syskonorganisationer i Dövas Nordiska Råd
- **14/3** Möte med Myndigheten för Tillgängliga Medier om tillgänglighet på nyhetssajter
- **16/3** SDR har en digital extra kongress för fyllnadsval till förbundsstyrelsen
- **22/3** Regeringens funktionshinderdelegation där skolminister Lotta Edholm deltar
- **14/4** Förbundsstyrelsen har möte

■ FÖRELÄSNINGSSERIE

Föreläsningsserien Döva som minoritet – hur påverkas vår hälsa? inleddes 1/2 med leg. psykolog Lea Strandberg och temat Hälsosfaktorer för en hållbar och livslång hälsa. Uppskattningsvis deltog cirka 150 personer. Kommande föreläsningar av Region Skåne är; Kulturellt bekräftande arbetssätt (1/3), Minoritetsstress (5/4) och Språkdeprivation (4/5). Det är fortfarande möjligt att köpa biljetter på handla.sdr.org till de två sista föreläsningarna.

■ EFTERLÄNGTADE LÄGER

Mellan 2013 och 2015 drev SDR projektet Dövstudier för alla som genom studiecirklar spred kunskap om dövhistoria, dövkultur och dövrörelsen. Sedan dess har dövstudier etablerats som bland annat kurs på Västanviks folkhögskola. Dessa kurser är mycket uppskattade och nu kommer ett Dövstudier-läger! Missa inte annonsen på sidan 19. Ett efterlängtat familjeläger för döva föräldrar med barn genomförs också i sommar. Mer information: sdr.org

■ NYTT FRÅN KANSLIET

SDR har nu två intressepolitiska handläggare genom Bittan Martinell och Elias Tebibel. Florian Tirnovan är vår nya koordinator för sociala medier. DigiDöv förstärks med Susanne Andersson som projektmedarbetare och Ulf Nilsson Jörlemyr som IT-support.

Kave Noori och Michael Lundgren har slutat på SDR. Kave Noori har främst jobbat med tolkfrågan. Michael Lundgren digitaliserade fotoarkivet för SDR:s jubileumsår. Stort tack för era insatser!



Romel Belcher tycker...

Under de senaste åren har debatten i samhället blivit alltmer polariserat och det är inte sällan som diskussioner kring olika ämnen slutar med att de inblandade lägren ställer sig i försvarsställning utan förmåga att nyansera situationen. Något som jag saknar i det svenska dövsamhället är ett diskussionsklimat som innebär att vi vågar distansera oss från oss själva och ta del av andras perspektiv utifrån deras erfarenheter från olika sammanhang. Ofta vill alla tycka till enbart utifrån sina egna erfarenhet och perspektiv, i stället för att stanna till och fundera på hur dessa

förhåller sig till andras. Särskilt detta vill jag lyfta upp; hur villiga är vi att delta i dialog för positiv förändring även när vi inte har någon erfarenhet eller emotionell koppling till någon aktuell situation?

Vad jag syftar på är att vi behöver ha en bättre förståelse för att den egna erfarenheten aldrig kan räcka för att få en nyanserad bild av andra människors livserfarenhet och känslomässiga reaktioner. Så jag ställer mig den här frågan: Saknar vi förmågan att driva dialog som bidrar till förändring?

Text: Romel Belcher, styrelseledamot



Magnus Nordström från DigiDöv, Sara Schöldt och Anna Racki från Syssna på mig

■ PROJEKT-NYTT

Samtidigt som tidningens nya form lanseras kommer ni från och med nu här få nyheter och information från SDR:s pågående projekt. Båda projekten DigiDöv – digital guide för äldre döva och Syssna på mig finansieras med stöd av Allmänna Arvsfonden och båda projekten startade under 2022. DigiDöv har till syfte att bryta digitalt utanförskap som finns hos äldre döva. Magnus Nordström är projektledare. Teamet utökas nu med nya medarbetare, se Nytt från kansliet på föregående sida. Projektet Syssna på mig och dess syfte är att sprida kunskap och information om psykisk hälsa och ohälsa till döva samt att bryta tabun om psykisk ohälsa. Inom projektet arbetar Sara Schöldt som projektledare och Anna Racki som projektmedarbetare.

■ SUPPORT PÅ TRE ORTER

DigiDöv finns nu i Göteborg, Örebro och Stockholm, där vi ska ta fram och få ut information till de äldre döva som finns i dessa orter. De ska få kännedom om var DigiDöv finns och hur dessa kan nås. Vi behöver fler volontärer på dessa platser och kommer att ha en värvningskampanj. När vi fått till en rutin för verksamheten kommer vi att följa upp med övriga volontärer på andra orter och starta upp DigiDöv-verksamhet. Den DigiDöv-verksamhet som finns nu är främst som support. DigiDöv-guiderna svarar på olika frågor kring IT. De har samtidigt en typ av uppsökande verksamhet och vill hitta de som har störst behov av hjälp. För kontakt: digidov@sdr.org

■ BERÄTTARE & WORKSHOP

Projektet Syssna på mig har under hösten samlat material och planerat kommande projektår, med bland annat olika aktiviteter till våren. Rekrytering av personer, som ska berätta om sin psykiska ohälsa, pågår. Vi har fått in några intresseanmälningar men vi behöver flera. Så tveka inte att höra av dig om du är intresserad!

Vi planerar också workshop med temat psykisk hälsa, för cirka två föreningsbesök per termin. Syftet är att deltagarna ska kunna få mer kunskap vad psykisk hälsa är, vad som påverkar ens mående och vad man kan göra.

Vill du ställa upp som berättare eller har du funderingar om projektet? Kontakta gärna oss; syssnapamig@sdr.org



Välkommen till oss 2023!

Dags för ett nytt år med teckenspråkiga mötesplatser och nya aktiviteter. Se till att förnya ditt medlemskap hos oss så du inte missar något.

Vår medlemservice

E-post: medlem@sdr.org

Bildtelefon: [sdr@ectalk.se](tel:sdr@ectalk.se)



Familjeläger på Västansviks folkhögskola

Vecka 26 (26 juni till 2 juli)

Föreläsningar och workshops för döva vuxna och mycket sommar-skoj för barnen.

Mer information: www.sdr.org

Berätta gärna för oss om vad som händer hos er

God fortsättning på det nya året! Vi hoppas verkligen att 2023 ska bli bättre än ifjol. Här tänker vi bland annat på kriget i Ukraina och gängkriminalitet, mord och explosioner som skett i Sverige. Nu får det vara nog! Trots allt det hemska gäller det att tänka framåt och positivt.

Som ni kanske vet så har vi på SDP genomfört en ordförande-träff vid månadsskiftet november-december på Västanviks folkhögskola. Det var mycket givande. 8 av 13 ordförande från respektive pensionärsförening eller sektion kom och deltog. Träffen inleddes med en föreläsning av Sven-Erik Malmström. Han tog upp det dövulturella arvet bland yngre och äldre döva. Som barn minns jag hur roligt det var att träffa äldre personer i dövföreningen. De berättade hur det var förr i tiden, hur tufft livet var för dem, och hur de fick kämpa för att klara tillvaron.

Dagens teknik med mobiltelefoner, datorer och surfplattor har utvecklats enormt. Visst är det fantastiskt, men samtidigt ser vi mindre av de yngre i verkligheten. Exempelvis besöker de inte dövföreningen lika ofta som förr. Vi ser också färre äldre föreningsbesökare. Istället umgås vi mer på nätet. Utvecklingen har verkligen varit snabb och allt förändras hela tiden. Det är bara att acceptera och göra något bra av det.

Tillbaka till ordförandeträffen. Efter föreläsningen av Sven-Erik Malmström tog vi olika punkter som att normalstadgarna behövs ändras lite. Vi diskuterade också hur verksamhetsberättelsen 2022 skulle se ut. Hemsidan har blivit uppdaterad av Stig Kjellberg. Det skulle vara trevligt om alla föreningar och sektioner vill skriva lite om sina verksamheter till hemsidan. Många vill gärna veta vad som händer hos respektive förening i landet. Det kan vara en text eller kanske en liten videofilm. Vi vill att föreningarna/sektionerna ska ha ett större utbyte av varandra. Berätta gärna för oss pensionärer och övriga.

En rapport från ordförandeträffen finns på hemsidan där Thyra Lindström översatt till svenskt teckenspråk. En text på svenska finns i anslutning till filmen.

Gå gärna in på www.sdpf.se



Marianne Wallentin
Ordförande SDP



Ordförandeträff i Västanvik.

Längst bak från vänster: Vera Dahlin, Uppsala, Pia Kerstin Silverdal, Gävle, Maj Daver, Härnösand/Medelpad, Anders Björling, Rimbo/Stockholm, Ingemar Lindberg, Leksand.

Längst fram från vänster: Per Eriksson, Göteborg, Inger Edwall, Uppsala, Irene Hässleedal, Örebro, Marianne Wallentin, Stockholm, Inga-Britt Andersson, Örebro, Thyra Lindström, Härnösand.

FÖRBUNDSSTÄMMA 2023

Vi kommer att ha förbundsstämma den 7-9 juni i Linköping. I slutet av januari har vi skickat ut kallelser med ombudsfullmakt till pensionärsföreningarna och sektionerna.

Vi kommer att informera mer om stämman på hemsidan www.sdpf.se och på den här Seniornytt-sidan. Håll utkik.

Ha en trevlig vårvinter – på återseende!

SDP:s styrelse



SVERIGES DÖVAS
PENSIONÄRSFÖRBUND

Bildtelefon: vera.dahlin@ectalk.se

Ordförande: Marianne Wallentin
marianne.wallentin@icloud.com

Ekonomiansvarig: Inga-Britt Andersson
ingabrittandersson073@gmail.com

Ledamot: Piakerstin Silverdal
pk.silverdal@gmail.com

Sekreterare: Vera Dahlin
vera.dahlin@hotmail.se

sdpf.se

Vikten av förståelse för dövidentitet



Bild från senaste förbundsstämman i Märsta 18-20 november.

När jag skulle börja gymnasiet var det en stor grej för mig som 16-åring. Jag skulle få vara självständig, bestämma åt mig själv och den känslan tror jag att alla känner igen sig i. Äntligen! Sen kom brevet med antagningsbeskedet, och där stod det att jag "hörde för bra" och därför skulle börja i en klass för hörselskadade. Det var som att hela min dröm rasade. Vadå, skulle jag börja i en hörselskadad klass för att jag hörde för bra? Det var ju inte vem jag var, eller mitt språk. Hur skulle jag klara mig? Jag ville överklaga, men grundskolan jag gick på rådde mig ifrån att göra det för jag skulle "ju aldrig lyckas".

Jag började på gymnasiet i den hörselskadade klassen men bytte efter två veckor av huvudvärk och trötthet till den döva klassen. I den klassen fanns det en kille som hade gått genom samma sak som jag, och han hade överklagat och skickat till media. Rektorn och antagningsenheten lät honom börja i en teckenspråkig klass. Men varför ska det behövas tumult endast för att döva elever ska få den undervisning de själva önskar och väljer? Varför sitter hörande människor och väljer vad de tror är bäst för döva elever? Varför lyssnar vi bara inte på individer som uppenbarligen valt det som passar dem bäst? Det är inte ovanligt att detta händer.

Många medstudenter på min skola har upplevt samma sak och det är tyvärr inte en optimal miljö att vara döv i. En ytterligare sak som jag tänkte på när jag gjorde bytet från H till D var nivån på undervisningen. De hörande lärarna satte höga krav på sina hörselskadade elever, betonade vikten av deadlines och hade mycket närmre kontakt. När de hörande lärarna undervisade

oss döva upplevde jag att de förenklade språket, förklarade saker flera gånger om trots att vi förstod och hade en motvilja att lära sig teckenspråk. Det är synd att hörande lärare ej tror på oss döva elever. Idag sitter jag här, sista året på gymnasiet efter att ha gått i en dövklass i tre år och det jag vill säga er är: döva kan bäst om döva.

Låt döva ungdomar hitta sina dövidentiteter på gymnasiet, och låt dem få känna på hur mäktigt det kan vara när man hittar sig själv. Hörande ansvariga måste förstå vikten av dövidentiteten för oss döva, hur mycket den betyder för vår samhörighet och gemenskap. Med den förståelsen kan de göra bättre val och lita på döva individer som väljer vad som blir bäst för dem. Till er som ska börja på gymnasiet och "hör för bra" – stå på er! Ingen kan säga till dig vilken din dövidentitet är.



Catja Arvidsson
Ledamot SDUF



SVERIGES DÖVAS UNGDOMSFÖRBUND
Rissneleden 138, 7 tr.
174 57 Sundbyberg
kansli@sduf.se

Förbundsordförande: Julia Grahn
julia.grahn@sduf.se

Skype: tidsbokning via mejl
Twitter: @sduf1966
Facebook: sduf
Instagram: @sduf1966

Stöd oss: Sduf bg 5759-5647
Swish: 123 218 1477

sduf.se

På gång:

- **BOUJT Bemötandebildning 3-5 mars**
- **DNUR-möte i Finland 10-11 mars**
- **SDR Extra kongress 16 mars**
- **DDU Årsmöte 26 mars**
- **NUFT Årsmöte 22-23 april**

Du hittar mer information om kommande aktiviteter på www.sduf.se.



Glada deltagare i barnlägret på Björkö 2020.

■ LÄGERSOMMAREN 2023

Sista dagen för anmälan till våra läger är den 9 mars 2023. Liksom förra året så har vi tagit bort först-till-kvarn-princip, så det finns fortfarande möjlighet att anmäla sig! Vi kommer att mejla ut besked till alla som har anmält sig först efter 14 mars.

Du som vill delta i eller jobba på något eller några av våra läger kan klicka dig in på www.sduf.se. Där hittar du också mer information.

■ VILL DU PRATA MED NÅGON?

Då kan du mellan 6-21 år kontakta BOUJT, vår Barn- och ungdomsjour på teckenspråk. Vårt uppdrag är att syssna, peppa och stötta dig! Alla ämnen är okej - både svåra och lätta.

ÖPPETTIDER:

Chatten på www.boujt.se - måndagar och torsdagar 18:30-20:30

Vår stödmejl fraga@boujt.se - öppen dygnet runt och du får svar inom 1-2 dagar.

Vår frågelåda på www.boujt.se - öppen dygnet runt och du får svar inom 1-2 dagar.

Välj det sätt att få stöd som passar dig bäst! Vi har tystnadsplikt och du får vara anonym. Gå gärna in på www.boujt.se för att läsa mer om oss. BOUJT önskar dig som är döv eller hörselskadad och mellan 6 och 21 år gammal varmt välkommen!

■ NYA ANSIKTEN PÅ SDUF:S KANSLI

På SDUFs kansli har vi fått tre nya anställda. Eller ja, helt nya är inte alla för en av dem känner vi igen som vår tidigare volontärsamordnare i BOUJT, Jiin Najar. Hon börjar jobba på heltid som verksamhetsansvarig från mitten av februari 2023. Vi har även anställt en ny ekonomiadministratör, Johanna Blomberg, som startade redan 1 januari på 50 %. BOUJT har dessutom anställt en ny volontärsamordnare, Jonna Edlund.



Jiin Najar, verksamhetsansvarig



Johanna Blomberg, ekonomiadministratör



Jonna Edlund, volontärsamordnare

Att som ensam döv bo i långtbortistan

Hej! Jag ska väl börja med att presentera mig, kanske på dövas vis? Theresa Rönnholm heter jag och ni kan se mitt persontecken här intill. Jag har gått på Birgittaskolan och Risbergska skolan i Örebro, men från början är jag född i Västerås och gick på förskolan Tegnergården där.

Jag har i många år levt och arbetat i dövvärlden. Merparten av mitt 42-åriga liv hade jag mitt hem i "dövstaden" Örebro men nu bor jag i ett litet samhälle som är väldigt långt bort från allt som har med döva att göra.

I juni 2021 flyttade mitt barn och jag till Storuman som ligger ungefär mitt emellan Skellefteå och Norges gräns. Här bor cirka 2 000 personer och jag är troligtvis den enda döva.

Ni kanske tänker att man inte kan bo eller trivas i ett samhälle som ensam döv för vi döva är ofta väldigt sociala av oss och har behov av att använda svenskt teckenspråk hela tiden. Jag tänkte likadant tidigare, det var för mig en omöjlig tanke att bo på ett sådant här litet ställe men nu gör jag det. Varför då?!

De senaste åren, före flytten, kände jag en dragningskraft till Storuman. Hela min familj och delar av vår släkt bor här. Jag ville också ha ett annat liv än det jag hade. En dag förändrades min livssituation som möjliggjorde en flytt hit så vi tog vårt pick och pack och drog hit och jag tog med mitt företag som jag startade 2018. Det är en fördel att vara egenföretagare och att mitt företag kan fungera varsomhelst.

Så fort vi kom hit kändes det rätt och jag kunde leva det liv jag velat. Företaget fungerar bättre här än i Örebro. Jag lagar kläder och mycket annat och jag tog in min fullteckenspråkiga syster som medarbetare. Hon tar emot kunderna och sköter kommunikationen.

Vad mer gör jag än att arbeta i företaget kanske ni undrar? Jag tillbringar mycket tid i skogen och naturen. Där återhämtar jag mig och får energipåfyllning. Naturen ligger runt hörnet, jag behöver aldrig gå långt för att komma ut i naturen. Jag är en naturälva kan man säga, jag mår bäst ute i naturen, i skogen, på myren och vid sjön. Jag har även en sommarstuga som ligger i bygden där min pappa föddes, tre mil härifrån. Så dit åker vi så ofta vi kan när det är snöfritt.

På vintern åker jag skidor, jag är ingen sådan som tränar och tar ut mig utan åker hellre skidor eller promenerar lugnt och njuter av naturen. Jag gillar också att plocka bär. Ett litet tips: det är att man finplockar redan ute i skogen så man behöver inte rensa lika mycket när man kommer hem!

Jag är även politiskt aktiv i kommunen. Det bara råkade bli så, jag halkade liksom in på ett bananskal. Jag blev välkomnad och indragen. Jag sitter i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och i kommunfullmäktige. Nu är jag borgerlig vigsselförrättare. Så mycket har hänt sen jag flyttade hit som jag inte trodde skulle hända.

Men ändå, ensam döv?! I dag finns många tekniska lösningar som gör jag kan hålla kontakt med mina vänner som bor i hela Sverige. Storuman är ett fint ställe som många gärna hälsar på

så jag har haft flera vänner och andra döva på besök. Alltid roligt att få visa upp Storuman. Och sociala medier är ett fantastiskt fenomen där jag kan följa mina vänner och andra döva varje dag.

Jag känner att jag lever mitt drömliv nu, det är ingen brist på teckenspråk i mitt liv, jag kommunicerar med mitt barn, min medarbetare och vänner på teckenspråk varje dag.

Jag kan göra sådant jag älskar som att vara ute i naturen och jobba med hållbarhet. Jag utvecklas enormt som människa här i Storuman. Man behöver ibland komma ut ur sin komfortzon för att växa som människa och uppleva annat än det man är van vid.

Till er som funderar på att flytta någonstans där det inte finns någon eller få döva, gör det! Det går alltid att flytta tillbaka om det inte fungerar. Var djärv!

Theresa Rönnholm



dt En teckenspråksversion av krönikan finns på dovastidning.se



Svenskt teckenspråk som förstaspråk? Studera till tolk!

Hösten 2023 startar en ny inriktning inom Kandidatprogram i teckenspråk och tolkning för dig som har svenskt teckenspråk som förstaspråk.



Sök senast 17 april.

tolk.su.se/ktt

Kandidatprogram i teckenspråk och tolkning, 180 hp

Institutionen för svenska
och flerspråkighet
Tolk- och översättarinstitutet
Institutionen för lingvistik



Stockholms
universitet

Månadslotten



Synskadades
Riksförbund



*15 kr tillkommer i fakturaavgift utan Autogiro eller E-faktura

Handdukar på köpet!

Betala endast 150 kr*



• Köp Månadslotten för 150 kr*/mån
— endast 5 kr/dag!

• Dragningar varje dag
+ SUPER-dragning varje kvartal.

• Lotteriet med vinstbevakning,
du missar aldrig en vinst!

• Högsta vinst 5 000 000 kr
i SUPER-dragningen och
1 000 000 kr varje månad.
Plus många, många fler vinster



Handduksset Montgomery blå, 4 delar, värde 699 kr.
Ett exklusivt handduksset med blå stilrena ränder som
består av två gästhanddukar och två badhanddukar.
Tillverkad av högkvalitativ 500 g/m2 BCI-bomull.
Stl: 2 st 65x135 cm, 2 st 40x65 cm.



Spel
inspek
tionen

Stödlinjen

för spelare och anhöriga
Telefon 020-81 91 00

Överskottet från Månadslotten — SDR:s och SRF:s gemensamma lotteri — hjälper till att förbättra dövas och synskadades livssituation och möjligheter. Senast blev överskottet från Månadslotten till Sveriges Dövas Riksförbund 5 033 717 kronor!

SVARSKORT — du ger stöd åt synskadade och döva!

• Använd svarskortet • Ring 08-4000 0229 • www.manadslotten.se/handduk • QR-kod •



JÄ TACK GÄRNA! Jag beställer Månadslotten för 150 kr*, med dragningar varje dag och får, ca 5 veckor efter att du betalar Månadslott, ett Handduksset Montgomery blå, 4 delar, värde 699 kr, utan extra kostnad. Jag får min Månadslott i en bekväm tillsvidareprenumeration direkt hem i brevlådan. Jag betalar 150* kronor per månad med inbetalningskortet som medföljer utskicket (*15 kr tillkommer i fakturaavgift om jag inte betalar med Autogiro eller E-faktura). Önskar jag avbryta min prenumeration meddelar jag det till kundservice.

Namn: _____

Adress: _____

Postnr./Ort: _____

E-post: _____

Telefon/Mobil: _____

Erbjudandet gäller nya kunder, en gång per person, längst till 2023-05-03 och dig som är fyllda 18 år och bor i Sverige. Din premie får du cirka 5 veckor efter att din betalning registrerats. Vi kommer att lagra de personuppgifter du lämnar här och kan även komma att komplettera dessa i efterhand för att kunna fullgöra våra kundtaganden, leva upp till lagar och regler, samt för marknadsföring. Ideella Spel AB, SDR och SRF är personuppgiftsansvariga och hanterar alla personuppgifter enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Mer om detta, fullständiga och allmänna villkor samt licenstid och vinstplan kan du läsa om på www.manadslotten.se/villkor. Vinstandel 44,58% och vinsttätthet 1 på 4,30. Förmånstagare är Sveriges Dövas Riksförbund & Synskadades Riksförbund. Spelar du för mycket? Läs om spelansvar på manadslotten.se/spelansvar. Månadslotten står under Spelinspektionens tillsyn.



QR-kod för
beställning

Frankeras ej
Mottagaren betalar
portot

Månadslotten

SVARSPOST
20685775
162 20 Vällingby

2023MAMHS



TERA - DIN ALLT-I-ETT-LÖSNING

TERA har många inbyggda funktioner, det går därför att välja hur samtalet ska gå till. Ring och ta emot vanliga telefonsamtal med TERAs autotextning (tal till text). Tala med motparten själv eller använd TERAs talsyntes (text till tal). TERA fungerar även som en bild- och texttelefon. På så sätt kan du hålla kontakt med döva och andra teckenspråkiga och/eller använda förmedlingstjänsterna för bild- och texttelefoni.

Användarcitat från flera TERA-användare:

”Nu kan jag äntligen använda telefon som hörande gör.”

”Fastighetsvärden ringde mig. När han förstod att jag använder elektronisk röst gick det snabbt att boka en tid för att ses.”

”Jag kör ut paket. Före TERA fick jag SMS:a chefen varje gång jag skulle lämna ett paket till någon. Nu kan jag själv ringa direkt till mottagaren.”

”TERA gjorde att jag vågade starta eget företag. Det är viktigt att vara nåbar på telefon.”

”Det var tågstopp. Jag använde funktionen TERA-Local för att förstå varför. Det var bra eftersom många hörande inte är bekväma med att skriva på lappar.”



TERA textar även i bildtelefonsamtal. Teckna med de som förstår och använd autotext / talsyntes med de som inte kan - i samma samtal.

T-Meetings produkter

Hjälpmedel för telefoni:

- TERA - Multimodal (iOS och iPadOS)
- TM-Bild och texttelefoni (iOS, iPadOS, Android, PC och Mac)
- TM-Alert

T-Meeting har också lösningar för teckenspråkstolkning, skrivtolkning och språktolkning - allt i ett. Vi täcker in hela området: Enskild tolk, tolkcentral och tolkföretag var för sig eller i samarbete, Ring Direkt och förmedlingstjänster.

Våra produkter använder Totalkonversation, uppfyller MDR-Medicintekniska direktivet och GDPR.

Hur skaffar jag T-Meetings produkter?

Regionen har i uppdrag att erbjuda hjälpmedel om du behöver det för att klara din vardag. Vänd dig till Alternativ telefoni, Hörcentral eller Habilitering. Olika regioner har olika regler. Behöver du hjälpmedel i arbetet? Ansök genom Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. Kontakta oss om du behöver vägledning!

T-MEETING 
Vi gör det möjligt!